

ELŐFIZETÉS

BELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDREBEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónapra ..... 3 k 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-utasok postai sor egyenként 30 fill.
 Minden következőnként 10 fillér.
 Nyolcvan sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesülé-
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 852.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Szombat, január 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: „Blau Lázár”.
- roszlánordítások.
- Dragasági pótlék — elvben.
- Halvány divat.
- Olcsóbb lesz a piac.
- A makacs esküdt.
- Harminc év a szinpadon.
- Vész — kormány megbízott.
- Képviselő és hírlapíró.
- Öngyilkos színővendék.
- Arad az új választójog alatt.
- Zsaroló hírlapíró.
- Tárca: A süket Flóra. Irta: Ady Endre.

„Blau Lázár”.

Arad, január 17.

Andrássy Gyula gróf minden szabad-
 elvűpárti kormányának kaszinói barátaival
 együtt a megfordított Liebenburgi Tafel-
 rundeje volt. A Tafelrunde hátmögött
 szeretett, ő mindig hátmögött gyűlött.
 Ezt a szerepet játsza most a koalícióban.
 Most állítólag a szabadelvűség érdekében.
 — Az ő egyéniségéhez fog fűződni a sza-
 bad eszmék reneszansza.

Reneszansz: ujjászületés, ujjáébredés!

Már ez a szó is szkeptikussá tesz,
 hisz tudvalevőleg az ébredés Andrássy
 Gyulának nem éppen legerősebb oldala. És
 már egy ébredését ismerjük. Mikor keresz-
 tül kellett huzni az Apponyi-Zichy-féle kom-
 binációt, akkor is hirtelen a liberáliszmus-
 ra ébredt és öngyilkosságnak jelzett min-
 den politikát, mely az egyesülési és gyű-
 lekezési jog ellen irányul. S mire egészen
 fölébredt és egészen kidörzsölte az álmat
 szeméből, vagy 300 népgyűlést és 150
 munkásegyletet oszlatott föl. — Justh
 Gyula pedig október 10-én oly durván fo-

gadta a munkásküldötséget, mintha nem
 is a választójognak, tehát a koalíció prog-
 ramja sarkalatos pontjának megvalósítását
 kérték volna, hanem a legujabb alkot-
 mánybiztosítéknak, az összes őrszemi ál-
 lásoknak eltörlése lett volna a kérelem
 tárgya.

Tehát a szabadelvűség reneszanszát
 Andrássy Gyulától várni legalább is —
 erős hit. De a 67-nek? . . . — Bocsána-
 tot kérek, 67 szabadelvűség nélkül nem
 létezhetik. Utóvégre a 67 nem volt egyéb,
 mint egy becsületes koncepció az ország
 jövő fejlődésére. Tisztességes jogi alapot
 teremteni, melyen Magyarország mint
 független állam pirulás nélkül megállhat
 és az Ausztriával való közösség, melynek
 azonban állandó ellensúlyozója a szabad
 fejlődés.

Ez a dualizmus a 67.

A közjogi kérdések folytonos ébrentar-
 tása 48.

Közösség Ausztriával szabadelvű poli-
 tika nélkül — Gesamtmonarchie.

Negyvennyolcas eszmék hangoztatása,
 de közösség Ausztriával — szabadelvűség
 nélkül tehát az ellenfél folytonos piszká-
 lása, az országnak azonban erőtlentése
 sem nem 67 es, sem nem 48-as alap, de
 még csak nem is Gesamtmonarchie —
 hanem alap az ország teljes leigázására,
 tönkretételére.

Ez volt a nemzeti küzdelem alapja és
 ennek a nemzeti küzdelemnek legkérhe-
 tetlenebb vezetője, Andrássy Gyula, mond-
 juk, megváltozott. Ebből semmit sem lá-
 tunk. A szerep, melyet a koalícióban ját-
 szik, ugyanaz, mint a szabadelvűpártban.
 Aki ily játszi könnyedséggel ugrik egyik
 alapról a másikra, 67-ről 48-ra, 48-ról

67-re, szabadelvűségről a reakcióba, re-
 akcióból a szabadelvűsége, államosításból
 a municipalizmusra, az vagy becses poli-
 tikai nyakát törí — vagy artista.

A nyitott szemmel nézőknek egy csöp-
 pet sem imponál már Andrássy Gyula
 grófnak az a legujabb ígérete, hogy a
 választójog kiterjesztését lehetőleg már-
 ciusban terjeszti elő, vagy talán áprilisba
 küldi. — Hogy Andrássy Gyula gróf, az
 alkotmánybiztosítékok nagy hőse mennyire
 óhajta a választójog reformját, azt mi
 sem igazolja jobban, minthogy képes
 egyetlen igazi alkotmánybiztosítékunkat:
 a házszabályokat is föláldozni, hogy ezzel
 a választójog reformjának útját vágassa.

Gonosz dolog az adoma, mindig az
 ember agyát piszkálja, még akkor is, ha
 nem kell.

Állítólag Tisza István okolta meg a
 bukását a következő adomával:

Andrássy Manó gróf — Blau Lázárral
 nagyobb üzletet kötött és az üzletnél
 Manó gróf — Lázár zsidót becsapta. —
 Lázár meginterpellálja a gróft, hogy mi-
 kép lehetett az, hogy őt, a furfangos ke-
 reskedőt egy gróf ily könnyedén be-
 csaphatta.

— Tudja, hogy hogy történhetett ez,
 Blau ur? Mikor én magával üzletet csi-
 náltam, én tudtam, hogy maga a Blau
 Lázár, tehát vigyáztam, maga azonban azt
 hitte, hogy én az Andrássy gróf vagyok,
 pedig én is Blau Lázár voltam.

Megbuktam, mert azt hittem — foly-
 tatta Tisza — hogy Andrássy Gyulával
 kerülök össze, pedig Blau Lázár volt.

Videant Consules, nehogy ismét Blau
 Lázárral legyen dolguk . . .

A süket Flóra.

Irta: Ady Endre.

Flóra apja, a hatalmas bankár, vásárolt
 Flórának egy férjet.

Harminc esztendő elmúlt már a süket
 leány, egyre nagyobb zsarnoka lett a háznak.
 A fülével pedig, két igazán csinos fülével, az
 isten doktora sem tudott valamit csinálni. Szinte
 husz éves volt már Flóra, amikor a baj jött, a
 különös, a hangfogó nyavalya.

Professzortól professzorhoz szaladtak, nem
 használt semmit sem orvosság, sem instrumen-
 tum. Flóra süket lett s maradt, mint egy ágyu,
 kikorrigíthatatlanul, teljesen. És Flóra ugyan-
 csak azóta egyre féktelenebb, szerelmesebb és
 csunyulóbb. Még a férficselédtektől is óvni kel-
 lett s úgy vigyázni rá, mint egy betegre. A
 leány keleti vér, izgékony, forró temperamen-
 tum, volt baj vele. És óh, hogyan csunyult, ho-
 gyan csunyult évről évre, napról-napra. Ette
 magát, gyűlölte a világot, élvezte az örömet s
 készült valami nagy bossura. Közben két ifjabb,
 üde és ép fülű hugával egyetemben eljárt az
 Operába, ahol páholyuk volt. Valamikor imádtá
 a zenét, énekelt is s most nézte kétségbeeset-
 ten minden este, a hangban, a muzsikában fűr-
 dőket. Itt mutatták be neki azt az urat, akit

az apja kiszemelt. Ez az ur, Sándor ur, sféle
 bölcs semmiházi, okos számítással lépre ment.

Flóra és Sándor az esküvő után nem uza-
 tak messzire. Éjjel már meg is érkeztek az
 elegáns fürdőhelyre és hotelbe, ahol a megren-
 delt kényelem várta őket. Sándor ur az uton
 egy egész noteszt írt tele kedveskedő beszélge-
 tessel. Pedig legtöbbször csak Flóra beszélt a
 süketek halkegáival, melyet a szerelmes meg-
 hatottság még tompábbá és suttogóbbá tett.
 Mámoros, bolond, izgatótt volt a süket leány.
 Sándor széles vállu, dallás, olyan arccal, mint
 a hőstenoroké.

Sokszor csókolták meg egymást az uton
 Flóra és Sándor. De valahogyan Sándor nem
 hitte és nem érezte ezekről a csókokról, hogy
 csakugyan csókok. Fellig lehunyt szemekkel,
 udvariasan csókolta Flórá, a gyakorlott szerel-
 mesek megszokásával. Sándor ur szép asszo-
 nyok s leányok boldog kedveltje volt s meg-
 szokta, hogy egyik esetleg étvágytalanul is.

Eihelyezkedtek szobáikban, vacsorát ren-
 deltek, pezsgőt is ittak. Ablakjaik egy parkra
 néztek, odahuzódtak egy nyitott ablakhoz az
 ifju házások. S próbálták megrabolni a nyári
 este s a holdfényes kert hangulatát. Flórának
 ez könnyen sikerült, Sándor urat pedig várat-
 lanul elfogta egy szokatlan, majdnem halálos

félelem. Becstelen ember volt, szeretne volna
 kinevetni ezt az okatlan félelmet. Mormogott
 magában: „nem is csunya és örültem szeret
 engem.” És talán igaza is volt. Flóra majdnem
 megszépült a szerelemtől. S ahogy Sándor vál-
 lára hajtotta forró fejét, ez majdnem csábító is
 volt. De a félelem, a szorongás nem akart tá-
 gitani Sándor urtól. Sándor ur behajtotta az
 ablakszárnyakat, fölgujtott minden lámpát.
 Leült egy karosszékre, idegesen, sóhajtván, hab-
 szolva szivarozott.

Flóra a szobájában volt ezalatt s pongyolá-
 lába öltözött. A haja szép volt, a haját tehát
 kibontotta s így tért vissza az urához.

Sándor ur nézte a Flóra haját s hirtelen
 megvidámodott. Ez a haj fogja őt megmenteni,
 ez lesz az ő talizmánja, ez a szép haj. Bele is
 temette mindjárt próbaképen az arcát s a
 próba sikerült. Illatos volt a Flóra haja, sely-
 mas, ha az ember behuntya a szemét, akár
 egy istennőt képzelhetett. Holott Flóra csontos,
 az örökös figyeltől eltorzult, szepős arcu nő
 volt s abszolúte nem istennő-testü. Most már a
 leány sem beszélt. Sándor ur sem irogatott.
 Ezüstös kis ceruzája le is gurult az asztalról
 valahova, nem bánta.

A leány, az asszony-jelölt, gagyogott mint
 egy kis szerelmes, álmos bakfis. Sándor ur

Oroszlánordítások.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, január 17.

A folyosón ugyancsak keveset törődnek az ülés napirendjével, az ujoncjavaslatokkal. A levegő tele van házszabályrevizóval s kíváls hírek repkednek.

Justh Gyula elnök tíz órakor nyitotta meg az ülést s jelentette, hogy az erdélyi birtok rendezéséről szóló javaslat tárgyalásának idejére az igazságügyminisztert Imling Konrád államtitkár fogja helyettesíteni. A Ház ezután harmadik olvasásban elfogadta a brüsszeli cukorkonvencióról szóló javaslatot.

Az ujoncjavaslatok tárgyalása következett ezután.

Moskovitz Iván előadó: A javaslatot elfogadásra ajánlja. A paktum értelmében a javaslatok az eddigi létszám alapján készültek.

Lengyel Zoltán: Hivatkozik a házszabályokra és a gyakorlatra, mely szerint az ujoncjavaslatok a bizottságoktól elkerülve, csak három nap múltán tűzhetők ki tárgyalásra. Ezt a javaslatot csak tegnapelőtt tárgyalta le a védőbizottság.

Elnök: A Ház tegnap elhatározta, hogy az ujoncjavaslatokat mára tűzi ki. A házhatározatokat bíráltni nem engedi.

Lengyel Zoltán: Csak a házszabályokhoz kíván szólni. (Zaj.)

Elnök: Ilyenformán ezt nem engedhetem meg.

Lengyel Zoltán: A Ház tegnap napirendre tűzte ki a javaslatot; ez helytelen.

Elnök: Ha tovább is bírálja a Ház határozatát, megvonom a szót.

Lengyel Zoltán: Ő nem akar az elnökkel vitatkozni. (Zaj.) Kéri a miniszterelnököt, vegye le a napirendről az ujoncjavaslatokat és terjeszse elő később... (Zaj.)

Elnök: Ez már nem házszabály. Lengyelnek joga lesz a napirendről való levételt indítvásozni. Most ezt nem teheti.

Lengyel Zoltán: A kormány meglepetés-kép hozza elő a javaslatokat...

Elnök: Megvonja a szót Lengyelről!

Wekerle Sándor: Az ujoncjavaslatokat nem terjesztette a kormány hamarabb be, mert a múlt év végén a kiigyezési tárgyalások lefoglalták minden idejét. A javaslatok sürgősségét tegnap kellőképpen megokolta.

Nagy György: Nem fogadja el a javaslatot. Valótlan az az állítás, hogy a közös hadsereg

átkarolta, csókolta a homlokát, a haját. Ajkával egyszerre csak az egyik kicsi, csinos, hideg, süket fülhöz ért. S belesugta azokat a bizonyos becéző, édes szavakat. A Sándor ur szerelmi diadalainak mindig ez a banális szerelmi program pont volt a fő sikertényezője. Összerázkódott, elsápadt, mintha halotthoz ért volna az ajkával Sándor ur. Kereste, hogy megcsókolja a másik fülecskét. S ekkor pláne szélszorosán ragadta, dermedtetten meg egész valóját a babona. A szemek káprázní kezdtek, látta egymás mellett a két fület. Nem fülek voltak, hanem két szörnyű mély, hideg sírgödör, két sírgödör, mely őt el akarja nyelni, temetni. Kibált. Flóra nem hallotta, ekkor őrlőngve felugrott. Flóra is fölugrott, sikoltott, hogy a bomlott férfit látta. Sándor ur a cerusát kereste, írni akart a leányának. A cerusát elgurult, hajladozott hörögve utána, nem lelke. Szembe velük egy hatalmas tükör ragyogott, Sándor odarohant. Ujján egy gyűrű volt, édes emlékü asszony ajándéka, pompás gyémántokkal. Mint egy őrlött karcolta a tükörre a gyémánttal: „utállak.” Tízszor, huszszor s azután az ablakhoz szaladt. A többi szobákba is, minden üveglapra rákarcolta: „utállak”, „utállak”. És a süket Flóra jajai között rohant le a lépcsőn, el.

Másnap táviratra megérkezett a hatalmas bankár. Összetörette az üvegeket, fizetett mindenért előkelően. És káromkodva cipelte magával vissza, haza, nyögő, ájuldozó, süket Flóráját.

költséggel nem emelkednek. A delegáció elé terjesztett költségvetés 6 millió kiadástöbbletet mutat. Sok egyéb kifogása is van. A magyar tiszteket nem helyezték vissza, a delegációk jogos követeléseit nem teljesítették. Egyenes és határozott választ kíván a minisztertől. Az új házszabályok szigorító leple alatt nem fogják-e a létszámemelést becsempészni?

Jekelfalussy Lajos: Biztosítom, hogy nem! Nagy György: Több okkal magyarázza, miért nem fogadja el a javaslatot.

Brediceanu Koriolán: Röviden szól a javaslatokhoz. A jelentésekben a nemzetiségi ujoncokra vonatkozó adatokat külön fel kellene tüntetni. Kifogásolja, hogy a honvédeghoz káracsny első napjára is behívtak ujoncokat. Nem fogadja el a javaslatot.

Bozóky Árpád: Hiszi, hogy azok, akiket nem elégit ki a javaslat, többségben vannak. Ismerteti a paktumot.

Elnök: Ne térjen el a tárgytól!

Bozóky Árpád: Befogja bizonyítani, hogy a függetlenségi párt fel van mentve ama kötelezettség alól, hogy az átmeneti kormány támogatassa, mert a kormány nem teljesíti vállalt kötelezettségét.

Ugron Gábor foglalja közli a kormánynak és pártjának helyzetével az átmeneti időben. Mikor a nemzet vezérével bejelentették a megalkuvást, elfogadta Nagy György is, Bozóky is.

Nagy György: Aljuk is!

Ugron Gábor: Méltóztassék kevesebbet ordítani. (Nagy zaj)

Felkiáltások: Micsoda beszéd ez!

Egy hang: Ordít maga!

Szappanos István: Nem járja, hogy a magyar parlamentben ordítózásról beszélnek.

Ugron Gábor: Hogy én miért fogadom el a javaslatot, azt mindenki tudja az országban. (Nagy derűtség)

Lengyel Zoltán: Ugy van, ezt mindenki tudja!

Ugron Gábor röviden kijelenti, hogy elfogadja a javaslatot.

Kmetty Károly nem akar a kucukodás színeben feltűnni.

Nagy György: Nem szégyen az.

Elnök: Kéri Nagy Györgyöt, maradjon csendben.

Hódy Gyula: Le kell nyírni a baját. (Órlási derűtség)

Kmetty Károly: A javaslatot az Ugron Gábor által felhozott indokoknál fogva elfogadom.

Egy hang: Szó szerint?

Kmetty Károly: A közös hadsereg...

Bozóky Árpád: Kmetty közjoga nem tud közös hadseregről.

Kmetty Károly: Nincs is szó róla a hatvanhetes törvényben, de a törvényhozás újabb ezt a kifejezést fogadta el. Fel akarja hívni a kormány figyelmét arra, hogy az ujoncmegajánlás törvénye szerint nem az összes, hanem az egész hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadsereg részére történik. Erre nézve már indítványt tett a védőbizottságban. Örül, hogy a honvédelmi miniszter ur honorálta ezt a kívánságot és ígéretet tett, hogy a legközelebbi javaslatok már helyes nomenklaturával jelennek meg.

Egy hang: Miért nem most?

Kmetty Károly: A magyar ujonclétszám megállapítása nem igazságos. Meg kellene változtatni a megállapítást a két állam védköteles legénységének számarányában.

A haditengerészetről szóló jelentésben még a „közös” szó is hiányzik, szeretnék ezt császárinak, sőt osztráknak tekinteni. Legénysége és tisztikara tisztán osztrák honosokból áll. A honvédelmi miniszternek kötelessége, hogy ezeket az állapotokat megváltoztassa. A haditengerészet parancsnokától tudja, hogy a magyar ember e téren rendkívül módon használható. A javaslatot elfogadja.

Lengyel Zoltán: Ugy látszik nagyon sürgős az ujoncjavaslat, mert még az öt perc szünetet sem adják meg.

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy ne kritizálja az elnök eljárását. Akkor ad szünetet, a mikor neki tetszik.

Lengyel Zoltán: A parlamenti szokástól eltérőleg, csak ma osztották ki az ujoncjavaslatokról szóló bizottsági jelentést, úgy, hogy azt áttanulmányozni senkinek alkalmát nem volt. A javaslatot egy napról másnapra a házszabályok megsértésével tűzik napirendre.

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy a tárgyhöz szóljon.

Lengyel Zoltán: Most, a mikor a házszabályrevizióval ismét beborulni látszik a politikai horizont, az ellenzéknek kötelessége akcióba lépni még az ujoncjavaslatokkal szemben is. Nem hisz a honvédelmi miniszter ígéreteiben, bármily jó magyar embernek tartja is, mert ha azokat meg akarja tartani, akkor már többé nem miniszter, hanem penzióba kerül.

Lengyel Zoltán csodálkozását fejezi ki azon, hogy Ugron Gábor, a legdühösebb oroszlan, aki azelőtt legjobban ordított, most leginkább hasra vágódik és mérgesen reagál morderül, hogy ne ordítsanak. Pedig ez az oroszlan sokat köszönhet az öreg Szappanosnak, aki egykor Kecskeméten megválasztotta. De ez az ur nem is teszi be többé a lábát a kerületébe.

Azután a függetlenségi párt politikáját kritizálta, miközben többször elnöki figyelmeztetésben részesül. Kijelenti, hogy ért a hadsereghez, mert ő is volt katona.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter: De milyen katona?

Lengyel Zoltán: Mindenből ki üröm volt.

Förster Ottó: De nekünk már nagyon is elősége. (Derűtség.)

Lengyel Zoltán felolvass egy kimutatást, amely szerint a közös hadsereg vezérkarában allig van néhány ember. Majd a *Danzers Armees Zeitung* című bécsi katonai lappal foglalkozik, amelyre felhívja a delegátusok figyelmét. Sürgősi, hogy tiltsák meg a katonatiszteknek, hogy a magyarfaló lapba dolgozzanak.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter: Már megtiltották.

Lengyel Zoltán: A postai szállítást is meg kell vonni tőle. Végül a házszabályrevizió ellen beszél. Ha a függetlenségi párt nem harcolt volna annak idején a lex Dániel ellen, a miniszterelnök ma is a közigazgatási bíróság elnöki székében ülne.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Bár ott ülnek!

Lengyel Zoltán ezután befejezi a beszédét, kijelentve, hogy a javaslatot nem fogadja el. Az ülés két óra után ért véget.

Drágasági pótlék — elvben.

A városi tisztviselők baja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 17.

A városházán ma gyásznapi volt. Aradváros tisztviselői egy reményüket temették, melyre személdőül ráborították a belügyminiszternek ma érkezett leiratát. A belügyminiszter ugyanis értesítette Aradváros közönségét, hogy a tisztviselői számára megszavazott drágasági pótlék ügyében hozott közgyűlési határozatot nem hagyja jóvá.

Azaz pardon! Nem ilyen szigorú, rideg ur az a belügyminiszter. Atyai szíve ver a szegény aradi tisztviselőkért is.

Elvileg hozzájárul a közgyűlés jóakarathoz. Elvi szempontokból semmi kifogása nincs az ellen, hogy Aradváros a kis fizetéses, robotos munkát végző tisztviselőknak, tekintettel erre a drága piacu városra, drágasági pótlékot adjon. Midőn azonban a város ki is akarja fizetni ezt, a már javarészt téli cipőkre, fűtőanyagra, lisztre, zsirra és petroleumra előre elaprózott pénzeket, akkor ráteszi atyai kezét a kasszára és azt mondja: itt végződik az elv. Ami ezután következik, az nem tréfa. Pénz az nincs. Tessék a hitelezőknek, szatócsnak és fakereskedőnek megmondani, hogy a miniszter ur tisztelteti őket, elégedienek meg azzal, hogy elvben hozzájárult a pótlékok kiutalványozásához.

Trófiás tollra való téma valóban, ha nem lenne oly szomorú valóság és nem bizonyítaná, újból, hogy úgy a tanács mint a közgyűlés ismét fölületesen végezték feladatukat.

A miniszter tudniillik nem hagyta jóvá a

közgyűlési határozat azon részét, mely a drágasági pótlék fedezetéről gondoskodik. A közgyűlés ugyanis az 58.270 korona szükségletet úgy akarta előteremteni, hogy az a cselédmenház alpból vétessék kölcsön s az 1910-ik évtől kezdve 10 éven keresztül az 5 százalékos kamatokkal együtt a házipénztári költségvetés kiadási részébe felveendő összegből fizetessék vissza. Az 1886. évi XXII. t. c. 123. szakasza értelmében az évi költségvetésnek magában kell foglalnia a város minden rendes és rendkívüli kiadásait. Ennélfogva a drágasági pótlékre szükséges kiadásokat a későbbi évekre áthárítani ép oly kevéssé szabad, mint a háztartással járó más folyó kiadásokat.

Tehát ez oly elemi része a városi háztartás tudományának, mi az, hogy a város szükségleteinek fedezetére szolgál a pótlék, a melyhez azonban igen kitűnően értenek a torony alatt.

Kérdést intéztünk ma *Varjassy* Lajos polgármesterhez az iránt, hogy a tanács mi módon fog gondoskodni azokról a kisebb fizetésű tisztviselőkről, akik már a jóváhagyás biztos reményében a pótlék nagyságának megfelelően költek is?

Varjassy polgármester azt válaszolta, hogy a tanács még nem foglalkozott a kérdéssel a mai nap folyamán. De tudatában van annak, hogy a tisztviselő helyzetét a sürgős és halaszthatatlan intézkedést teszi kötelességévé és bizton reméli, hogy a közgyűlés e rövid időn belül oly javaslattal fog járulni, melyet a miniszter minden részében jóvá fog hagyni.

Különben a városházán már előre tudták, hogy a miniszter nem fog hozzájárulni a közgyűlés határozatához, mert ismét a város törzsvagyonának egy részéhez akart a közgyűlés hozzájárulni, amit a belügyminiszteriumban, különösen az utóbbi időben, csak a legvégső esetekben engedélyeznek.

A tisztviselők körében természetesen elkeseredéssel tárgyalták a miniszter megsemmisítő rendeletét. Ez a mai drágasági viszonyok mellett érthető is s a tisztviselők valóságos csapásnak minősítik. Hivatkoznak arra, hogy a főváros tisztviselői drágasági pótlékára megszavazott egy millió nyolcszáz ezer koronás kölcsön felvételéhez hozzájárult a miniszter s ugyan csak engedélyt adott arra, hogy *Nagyvárad* város kölcsön útján fedezze ilyen irányú szükségletét.

Az emlékezetes miniszteri leiratot itt közöljük szövege szerint a szövegében:

Aradváros közönségének határozatát, melylyel kimondotta, hogy a városi tisztviselők és alkalmazottak részére az 1907. évi július hó 1-étől számított egy év tartamára és pedig a 2400 koronánál nem magasabb törzsfizetéssel bíró tisztviselők és alkalmazottaknak törzsfizetésük 15%-át, a 2400 koronánál magasabb fizetéssel bírók részére pedig törzsfizetésük 10%-át adja drágasági pótlék gyanánt, a határozatban foglalt egyéb rendelkezésekkel együtt felülvizsgálván, következőkről értesitem a város közönségét:

A határozatnak a drágasági pótlékot megszavazó rész ellen elvi szempontból észrevételt nem teszek; a határozat ama részéhez azonban, hogy a drágasági pótlékre szükséges 54556 kor. 75 fillér, esetleg 58270 kor. 50 fill. a cselédmenedékház-alpból vétessék kölcsön s az 1910 ik évtől kezdve 10 éven keresztül az 5%-os kamatokkal együtt a házipénztári költségvetés kiadási részébe felveendő összegekből fizetessék vissza, *jóváhagyással nem járulhatok*, mert az 1886. XXII. t. c. 123. §-a értelmében az évi költségvetésnek magában kell foglalnia a város minden rendes és rendkívüli kiadásait és miután a megszavazott drágasági pótlék a háztartásnak ép oly folyó terhet képez, mint az alkalmazottak egyéb illetményei, ennélfogva a drágasági pótlékre szükséges kiadásokat a későbbi évekre áthárítani ép oly

kevéssé szabad, mint a háztartással járó más folyó kiadásokat.

Felhívom tehát a város közönségét, hogy a drágasági pótlékre szükséges összeg fedezetének kijelölése tárgyában hozzon új határozatot és azt a drágasági pótlékban részesítendő tisztviselők és alkalmazottak illetményeinek részletes kimutatásával együtt, jóváhagyás végett terjessze fel.

A drágasági pótlékból a főfelügyeletem alatt álló alapok terhére eső összegekre nézve, valamint az anyakönyvi hivatali személyzet illetményei után megtéríteni kért 674 korona 25 fillér drágasági pótlékre nézve akkor fogok határozni, midőn a közgyűlés a házi pénztár terhére eső drágasági pótlék fedezetét kijelölő határozatát jóváhagyás végett fel fogja terjeszteni.

Budapest, 1908. január 13.

A miniszter meghagyásából:

Hartl Sándor,
miniszteri tanácsos.

A makacs esküdt.

Aki nem „hive” a biráskodásnak.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, január 17.

Az esküdtészi intézmény életlépte óta nem volt még eset arra, hogy egy kísérsolt s az esküdtészi főtárgyalásra beldézett esküdtbíró kerekén megtagadta volna a törvényszék esküdtbírási elnökének a bíról tiszt gyakorlását. A budapesti törvényszék mai esküdtészi tárgyalásán, amelyen *Piroska Demeter* napszám 2 rendbeli szándékos emberölés kísérleti bűnügye került tárgyalásra, a tárgyalás elején *Zsitvay* Leo elnök bejelentette, hogy az egyik esküdtbíró, *Lyka Emil* háztulajdonos a tegnapi kelettel a következő beadványt intézte hozzá:

Méltóságos Elnök ur! A kényszerbiráskodásnak nem vagyok barátja. — Az esküdtészi intézményt egyáltalán nem helyeslem. Kényszerből sem cselekedni, sem engedelmességet nem szoktam, így kényszerből biráskodni sem akarok. E renitenskedésnek látszó bejelentésem összes konzekvenciáit viselem. Illó tisztelettel

Lyka Emil,
háztulajdonos, Gizella-tér 6.

Ezen bejelentés következtében az esküdtbírási rövid tanácskozás után a következő végzést hozta:

Az esküdtbírási Lyka Emil esküdtet az 1897. évi XXXIII. t. c. 24. § a alapján összesen 250 kor. pénzbírásnak 15 nap s különbeni végrehajtás terhe alatt a fővárházi m. kir. állampénztárnál a m. kir. államkincstár részére leendő megfizetésében marasztalja. Ezen végzés a nevezett esküdtnek kézbesítendő, jogerőre emelkedése után pedig a m. kir. állampénztárnak és a székesfővárosi m. kir. pénzügyigazgatóságnak mint pénztárfelöltes hatóságnak kiadandó. Idokok:

Lyka Emil esküdt a f. évi január 13. napjával kezdődött ülészakra esküdti minőségben szabályszerűen megidézve lévén, tartozik az ülészak tartama alatt minden hétköznapon d. e. 9 órakor az esküdt bíróság hivatalos helyiségében jelentkezni.

Ezen kötelességének a nevezett esküdt 1908. évi január 17. napján nem csak hogy eleget nem tett, távol maradásának mentségét nem jelentette be, hanem egyenesen beadványilag tudatta, hogy esküdtbírói szolgálatot teljesíteni nem akar. Rendbüntetésül tehát a reá kirótt bírsággal volt sújtandó.

Budapesten, 1908. január 17. napján tartott esküdtbírási tanácsülésből. *Zsitvay* s. k. elnök.

Ezen végzés kihirdetése után tudatta az elnök, hogy *Lyka Emil* a holnapi s a következő napokon tartandó esküdtészi tárgyalásokra is megidéz s ha nem jelenik meg, minden egyes napon bírsággal fogja sújtani.

A halvány divat.

A farsang öltözékei.

Budapest, január 17.

Kár, hogy nincsenek nálunk az előkelő világnak olyan gyűlhelyei, ahol könnyű szerrel áttekinthetők az általános divat s azt, melyet az egyéni ízlés alkot. A színházaink oly korán kezdődnek, hogy még ha vannak, akik ugyanaznap estélyre vagy bálba mennek, akkor se jönnek el vagy legalább is nagyon ritkán estélyi ruhában a színházba. Már pedig színházi és hangversenyviselőnek — kevés kivétellel — a bluzdivat járja nálunk. Így igazán szép öltözékeket a nyilvános bálakon, vagy egy-egy nagyobb házi estélyen láthatunk csak.

Egyik előkelő uriaszony egy fényes estélylyel nyitotta meg az idei farsangra palotájának termeit. Ő maga orgonavirággal festett fehér márkiz szövetű princesse ruhában fogadta vendégeit. Itt láthatuk a szebbnél szebb öltözékeket, a legtöbbjét a mai divat színeiben: a sötét, majdnem a lilába játszó szürkét; halványzöldet, a lilának minden árnyalatát, szintugy a halványfenyű fémhímzéseket és az előkelő mintájú csipkéket, melyek a szürkülő és egészen fehér hajnak is gyönyörű díszet képezik.

A ruhák formája még a régi. Az elrövidített derék épp oly alkalmas arra, hogy egy-egy kis hiányt a természetnek elfodje, mint ahogy gyönyörűen érvényre juttatja a szép termetet. Csakhogy hölgyeinknek gondolniok kellene arra, hogy az ilyen ruhához ne fűzzék magukat tulságosan, mert a beszorított mellkassal s a kiszorított csipővel elformatlanítják kissé az alakjokat s a mozdulataik sem lehetnek oly kecsesek és szabadok.

A fiatal leányok majdnem mind fehér ruhában jelentek meg s ha volt is színes ruha, azt mind a leghalványabb színekből válogatták.

Az idén egyáltalán nagyon kedveltek a halvány színek és sokan jelzik, hogy nemsokára megint csak erős színek jutnak majd érvényre. Meglehet, de uralkodni a rítkó színek már sohasem fognak, ahhoz tulságosan finomult a színérzékünk.

A ruhaszövet is mind lágy és habos. A kemény betét mind idejét multa. Hosszan, lágyan, s tolakodó tafota suhogása nélkül omlik le dus redőkben a ruha és azok a ruhák a legszebbek, melyek hosszú aljain csak egy kis szegélyező dísz van.

A legnagyobb újítás az volt, hogy a hölgyek tulnyomó részben kalapban jelentek meg. A „cloche” kalap már csak kevéssé volt képviselve. A legtöbb kalap a ruhába volt tervezve; mindmennyi a hajhoz s archoz alkalmazott, mindenfélékép hajlított kalap, melyek közt volt olyan is, hogy a nagy hajdísz elől annyira elfodte, hogy annak kocsagforgója látszott.

Örömmel jelezhetjük, hogy tavaszra már nyoma sem lesz az óriási kalapoknak. Megint előkerülnek a „betevő”, ugynevezett homlokkalapok, melyeknek meg lesz az az előnyük is, hogy szükségtelemé teszik a tornyot, salangos fejdísz. Eről a fejdíszről jegyezte meg egy bájos uriaszony, hogy az olyan mereven álló, jól kitömött „sopp”-nak a töltelékét alighanem a rég letűnt turnür képezi. Éles nyelvre vall ez a megjegyzés, de megérdemlik azok, akik merő eredetiséghajhászásból vétének a jó ízlés ellen. Ha hamarosan az nem csap a divat az ellenkezőbe, el lehetünk rá készülvél, hogy valamelyik „divathölgy” vitorlás bárkává alakíttatja a fejdíszét, mint ahogy az látható egy 150 év előtti képen. Azelőtt a divat vértanúinak neveztük az így díszelő dámákat, ma kárörvendve nézzük, ha az utcán egyik másik hölgy

jóformán meg se tudja mozditani a fejét, olyan sok rajta a haj, meg a kalap. De hát csak szenvedjen, hiszen abban a tudatban teszi, hogy így szép.

Olcsóbb lesz a piac.

A reformáció részletei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 17.

Beszámoltunk már arról az akcióról, melyet a gazdasági szék indított meg a piaci drágaság mizériáinak csökkentése érdekében. A piacra kerülő élelmickek tömeges termelését akarja a gazdasági szék elősegíteni s ezért a város földjeinek bérletével szemben az eddigi bérleti eljárást kell módosítani. Hosszu lejáratu szerződéssel a bérlet intenzív gazdálkodásra bírni s ezáltal a bérlet egy részén vele konyhakertészetet ültetni: a vezérő gondolata s célja politikai reformtervnek.

A gazdasági szék 20 ikl ülésében fog azzal a munkálattal foglalkozni, melyet ebben a kérdésben eléje terjeszt Lócs Rzsó gazdasági tanácsnok.

A proposíciók lényegét az alábbiakban ismerteljük:

Hogy a bérletet a bérlettel minél jobban megkedveltesse és hogy ő minél értékesebb beruházásokat eszközöljön, szükséges, hogy a város földjei hosszú időre adassanak bérbe. E bértelek terméséből főleg az aradi piac mindennapi szükségleteinek fedezése lévén elsősorban szükséges: a bérbeadás alkalmával feltételül tűzendő ki, hogy a bérlet a bérleten hány hold területen tartozik állandóan konyhakertészeti cikkeket termelni. A termelt cikket elsősorban az aradi piacon, viszontelárusítók kizárásával kell értékesíteni. Amennyiben a tanács szükségesnek fogja találni, hogy a termények hatósági felügyelet alatt árusítottassanak el, a bérlet köteles lesz a terményeket a célra átengedni. A hatóság maga fogja az élelmi cikkeket a piacra szállítani és idénypiacot fog rendezni.

Mint hogy a konyhakertészet a baromfi-velés csak megfelelő értelmiségű egyénekre hozza meg a kívánt eredményt, a bérlet szak-szerű oktatásban részesítendő, gyakorlati utmutatással látandók el.

A bérlet akkor értékesíthető legjobban, ha a bérlet családjával ott lakik, azért gazdasági munkálakások építésére állami támogatás volna kizárható.

A proposíciók keresztülvitelére szükséges megállapítani, hogy:

1. A város által bérbeadott 5, illetve 10 holdas bérletek közül melyek alkalmassak arra, hogy azokon a) a teljes területen, b) azok egy részén konyhakertészet meghonosítható legyen.

2. A jelenleg bolgár kertészettel művelt területek meghatározandók és ezekre nézve már most kikötendő, hogy ezek egész területén bolgár kertészet folytatandó.

3. Meghatározandó, hogy a 10 holdnál nagyobb bérleteken mily arányban folytatandó a kötelező konyhakertészet.

4. A jogügyi bizottság véleménye alapján határozat hozandó az irányban, vajjon az általános drágaságot figyelembe véve az élelmezéshez szükséges cikkek tömeges termelésének szüksége oly fontos közérdek, hogy a jelenlegi bérlettel kötött szerződés felbontható illetve azok, akik által bérlet területen a kikötendő bizottság kerü cikkek termelésének szükségét látja: miként kötelezhető a hátralevő bérleti idő részbeni kertgazdaságra.

5. Sürgős felirat intézendő a kormányhoz,

hogy ezen, a drágaság elleni akcióhoz a rendelkezésre álló eszközöket adja meg.

6. Felkérendő a város főispánja, polgármestere és képviselője, hogy személyes közbenjárás által a legmesszebb menő kormánytámogatást eszközöljék ki.

7. Bizottság állapítsa meg, hogy a városi földjeken mily arányban volna a kötelező kerti gazdálkodás meghonosítandó.

8. Megkeresendő a földművelésügyi miniszterium, az országos magyar kertészeti egyesület, az aradvármegyei gazdasági egyesület, a család és barackal szállótelepek igazgatósága az ügy támogatására.

9. E mozgalom úgy az aradi, mint a szomszédvármegyei földműves és kertész lakossága körében ismerttetendő, a részletes feltételek közlésével.

A mai városi szervezet a túlhalmozott munka mellett ezen nagyarányú terv életbeléptetésére nem elegendő, mert a városi hatóságnak e mozgalomban a vezető és oktató szerepet kell vinnie, a bérletet ügyes-bajos dolgaikban tanácsos és utbaigazítással kell ellátnia, köztük kell mozognia s minthogy nagyjértékű ingatlanok és beruházások célszerű és meghatározott irányú felhasználásáról van szó: ezeket kellően ellen is kell őrizni. Ha tehát a törvényhatósági bizottság e szociális politikát helyesnek tartja, az intézkedések végrehajtásáról is annak idején gondoskodni kell.

A memorandumban részletezett gondolatok között azonban sok olyan van, ami az akciót késleltetné és a bérletek egyrésze már augusztusban lejár. Tehát a gazdasági szék feladata, hogy az ügyet halasztó, sok időt igénylő terveket válassza külön. Mert a piaci drágaság orvoslása égetően sürgős.

A házszabályrevízió.

Pártközi értekezlet.

Jönnek a delegátusok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 17.

Justh Gyula elnöki szobájában ma délután folytatták a házszabályrevízió tárgyában összehívott értekezletet, amelyen a többségi pártok vezetői vettek részt. A módosításokat szakaszonként tárgyalták. Eddig hat szakasz került tárgyalás alá, amelyek közül azonban csak egy maradt meg az eredeti szövegében, a többi ötön kisebb-nagyobb változtatásokat eszközöltek.

A revízió ellen.

Az értekezleten különösen a függetlenségi pártiak heves vitát folytattak, a melyben többen a revízió ellen foglaltak állást.

Szentiványi Gábor kijelentette, hogy óriási tehernek tartja, ha a függetlenségi párt égisze alatt történik a házszabályrevízió. Ezzel a pártra oly terhet rónak, a mely alatt össze kell roskadnia. A jelenlegi módosítás alkalmas arra, hogy a függetlenségi pártot országszerte diszkreditálja és nézete szerint a függetlenségi eszmékkel nem egyeztethető össze az, hogy a házszabályrevíziót ilyen formában és ilyen módon elfogadják.

Többen az ellen szólaltak fel, hogy az ujonclétszámról szóló törvényjavaslat tárgyalása nincs kivéve a házszabálymódosításból. Ezzel a nemzet hatalmas fegyvert ad ki kezéből, amely eddig mindig alkalmas

volt arra, hogy a hadügyi vezetőség követeléseit és tulkapásait fékentartsa.

Tekintettel arra, hogy a mai értekezleten még nem fejezték be az összes szakaszok letárgyalását, a pártok kiküldöttéi holnap és hétfőn is értekezletre gyűlnek össze; a pártközi értekezlet csak szerdán, vagy csütörtökön lesz.

A horvátok kijelentették, hogy ők a pártközi értekezleten nem vesznek részt, a házszabályok módosításához semmiképen sem járulnak hozzá. Örülnek a dolgok ilyen alakulásának, mert ez végleg le fogja zárni Magyarországon a függetlenségi pártot.

A függetlenségi párt számos tagja el van tökélve arra, hogy ha a pártközi értekezlet a házszabályrevíziót elfogadja, kilépnek a pártból, úgy hogy legközelebb nagyobb arányú kiválás várható.

A disszidensek kijelentették, hogy minden rendelkezésükre álló eszközzel küzdeni fognak az ellen, hogy a javaslat a képviselőházban elfogadtassék.

A pártközi értekezletre, amely a házszabályrevíziót fogja tárgyalni, Justh Gyula házelnök tudvalevőleg Polónyi Gézát is meghívta. Polónyi ma levelet intézett Justh Gyulához, amelyben megköszöni a meghívást, de kijelenti, hogy nem él vele. A visszautasítást azzal okolja meg, hogy a javaslat fajt accompli elé állítja a pártokat és így hiábavalónak tartja a róla való tanácskozást.

A pártközi értekezletet Justh minden valószínűség szerint a jövő hét elejére fogja összehívni.

A negyvennyolcas párti disszidensek ma estére a házszabályrevízió dolgában értekezletet hívtak össze egy Andrassy-utí vendéglő külön helyiségében. A konferencián való részvételüket bejelentették: Farkasházy Zsigmond, Pilisly István, Nagy György, Szabonay Sándor, Liphay Sándor, Csépany Géza, Bozóky Árpád, Lengyel Zoltán és többen. Holnap a disszidensek újabb értekezletet hívnak egybe, melyre meghívják az összes pártönkivüli ellenzéki férfiakat.

Zászlósértés Fiumében.

Fiuméből jelentik: A magyar és osztrák delegátusok ma reggel 6 órakor Polábol a Thália gőzösön elindultak. Az egész escadre élén a Lacroma volt, amelyen Montecuccoli tengernagy is tartózkodott. Az idő nyönyörű volt. Az escadre fél 11 órakor érkezett Fiuméba. A Riva Szapáryn óriási néptömeg várta a delegátusokat és a partra lépő Barabás Bélát lelkesen megéljenezte.

Fiuméből táviratozzák: A posta épületére a delegáció fogadtatása alkalmával kitűzött magyar zászlót egy horvát ember felgyújtotta. A zászló elégett. A magyar nemzeti lobogót meggyalázó horvátot le tartóztatták.

Későbbi távirat jelenti: A magyar nemzeti zászlóval diszitett postaépület előtt nagyobb számú horvátság csődült össze s közülük egyik egy hosszú rudra alkalmazott gyutacsos felgyújtotta a zászlót, amely nagy lángokat vetve, — elégett. A horvátok a tett sikerülte felett örömmujongásba törtek ki, midőn arra ment az „Adria” hajós-társaság egyik gépésze, akit a galád tett roppantul felháborított és arculütötte a merénylőt oly

erővel, hogy ez rögtön a földre zuhant. Társai ezt látva, a gépészre akartak rohanni, de az időközben összesereglett közönség és az elősiető rendőrök megakadályozták őket. A merénylőt, aki egy Margia nevű, zágrábi születésű napszámos, letartóztatták.

Fiuméből jelentik: Ma délben a Lacroma hadihajón Montecuccoli Rudolf gróf tengernagy ebédet adott, amelyen résztvettek a két delegáció elnöke, ale nőkei és Nákó Sándor fiumei kormányzó. Ebéd után az egész társaság csónakon indult a Danubius hajógyár megtekintésére. Itt Barabás Béla, a magyar delegáció elnöke beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy jól esik magyar lelkének a magyar tenger partján az egyetlen magyar hajógyár igazgatóságának üdvözlését fogadni. Azután Fuchs dr., az osztrák delegáció elnöke beszélt, majd pedig Montecuccoli hosszabb beszédben megköszönte a delegátusoknak, hogy elfogadták a meghívást és résztvettek a kiránduláson. Fuchs dr., majd Barabás Béla erre német beszédben válaszolt és köszönetet mondott azért a szíves fogadtatásért, amelyben részesültek. Kijelenté, hogy tapasztalatainak számos haszna van, de számos szomorú hatás is marad lelkükben, mert nem találkoztak seholsem a magyar nemzeti érzés erkölcsi erejével: zászlóinkkal és jelvényeinkkel, amelyek mindenesetre értékesebbé tennék hadi intézményeinket. Reméli, hogy most, mikor az ellentétek eloszlottak, a magyar nemzeti ideák helyet találnak itt is és nem fogják tapasztalni az eddigi rideg magatartást, mert az erőnkön felül hozott anyagi és erkölcsi áldozatokkal mi is megadjuk közös fejedelmünknek azt, ami őt illeti, de mi is elvárhatjuk, hogy adassék meg nekünk is mindaz, ami a nemzetet megilleti.

Ezután újból Fuchs dr. beszélt, aki Montecuccolit üdvözölte, mire a kirándulás hivatalosan befejezést nyert. A delegátusok közül többen már a délután folyamán elutaztak. Az ott maradt delegátusok ülszületére Nákó Sándor fiumei kormányzó lényes estélyt adott.

Vészi — kormány megbízott.

A külföldi sajtó magyar informálója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —
Arad, január 17.

A Fejérváry-kormány sajtóirodájának főnökéről Vészi Józsefről, néhány hónap előtt megírták, hogy családjával együtt Berlinbe költözött. Lapját, a Budapesti Naplót eladta, s Berlinben, így írták, az újságírói pályáját folytatja. Miután köztudomású volt, hogy Vészi ép oly ügyes német stilszta, mint magyar, sőt a Pester Lloydnak is munkatársa volt, a hír különös meglepetést nem keltett s megnyugodtak abban, hogy Vészi mint újságíró a porosz fővárosban mindenesetre meg fog élni.

Most azonban, Vészi berlini működéséről érdekesebb hír érkezik. Vészi József nem mint egyszerű újságíró működik Berlinben, hanem mint a magyar kormány megbízottja, azzal a misszióval, hogy Magyarország nemzetiségi ügyeiben a külföldi és különösen a németországi sajtót helyes irányban tájékoztassa és informálja. Ebben a hivatásában Vészi több, magyarországi tárgyú cikket írt a német lapokban; az egyik legutóbb a Berliner Tagblatt-ban jelent meg. Az aláírás mellett az

is ott volt: Ministerialrath, ami bizonyára annak kifejezéseül is szolgált, hogy a cikk írója hivatalos színezettel teszi közzé azt, amit megírt. Vészi e hivatalában évi huszonnégyezer korona fizetést és tizenkétezer korona reprezentációs költséget kap.

A külföldi újságokban, többnyire nemzetiségi sugalmazástól megjelenő közlemények, így legutóbb Björnsonnak elmefuttatásai, meg a pángermánok cikkei, amelyek Magyarország belső életét a legfurcsább és legtévesebb világitásba helyezik, mutatják, hogy a misszióra, amelyet Vészire ruháztak, nagy szükség van. S

alkalmasabb embert erre, mint Vészi aki jeles újságíró-tulajdonságai mellett a német, francia és az angol nyelven egyforma jártassággal tud írni, bizonyára alig találhattak volna. Sőt ép az, hogy erre a jelentős megbízásra a koalíciós kormány ép Vészi Józsefet küldte ki, mutatja, hogy a szükség eseteiben s a tehetséggel szemben meg kell békülni az olyan apróbb szépség-hibákkal, mint aminőnek egyebekben a darabont multat szokták tekinteni. S ez a szükség hozta azt a tagadhatatlanul érdekes körülményt, hogy a Fejérváry sajtófőnöke — a Wekerle-kormány külföldi sajtó megbízottja lett.

Arad az új választójog alatt.

Kettős szavazati jog lesz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 17.

A magyar szociáldemokraták újságja, a Népszava, azt a feltűnést keltő politikai hírt közli, hogy a kormány az új választói jogot a többes szavazatok rendszere alapján akarja megteremteni. Két nap óta a kormány erre nézve cáfolatot nem adott közre; a többes választói jog terve tehát legalább is valószínű.

A belügyminiszter terve szerint az összes, huszonnégy éven fölül, írni és olvasni tudó egyének választói jogot nyerne, a választók egy része pedig kettős szavazati jogot nyerne. Kettős szavazati joggal lennének fölrüházandók — amennyiben legalább egy lakószobából és konyhából álló saját állandó lakással bírnak — a következő kategóriákba tartozó egyének:

1. A földművelő népességből:
a) akik akár kizárólagos tulajdonul, akár a vejük egy háztartásban élő házas társukkal és gyermekekkel közösen, házi kezelésben mévelt oly földet bírnak, amelynek területe legalább 15 kataszteri hold (amely legalább 60 korona kataszteri tiszta jövedelem után van adóval megróva);

b) akik oly földet bírnak haszonbérben, amelynek terjedelme legalább 50 kataszteri hold (amely után legalább 20 korona III. osztályú kereseti adó van megállapítva).

2. A bányászattal, iparral és kereskedéssel foglalkozó népességből:

a) azok az önálló iparosok és önálló kereskedők, akik üzletüket a hatóságtól nyert iparigazolvány, iparengedély vagy törvényszéki leg törvényt cégbejegyzés alapján üzik és saját műhellyel, gyári teleppel, illetőleg saját elárúsító helyiséggel bírnak;

b) a bányászat, ipar és kereskedelem körében alkalmazott szakképzett segédek, ha a választási névjegyzék összeállítását megelőző 6 éven belül legalább 3 éven keresztül ugyanazon munkaadónál voltak alkalmazva.

3. Foglalkozásukra való tekintet nélkül mindazok, akik legalább a gimnázium, reáliskola vagy polgári iskola 4. alsó osztályát vagy a tanítóképződét végezték, vagy ezen iskolákkal egyenrangúnak tekinthető más iskolába jártak s ebbeli sikeres tanulmányukat legalább elégséges iskolai bizonyítvánnyal tudják igazolni.

Az új reform szerint Magyarországon 2,621,894 ember kapna egyszerű szavazati jogot, ezek közül pedig 757,666 kettős szavazati jogot. Az egyes szavazati joggal bírók közül 1,608,779, a kettős

szavazattal bírók közül 492,793 a magyar, a többi nem magyar.

Bennünket mindenesetre az érdekel legközelebről, hogy Arad és Aradmegye választói mint alakulnának. Az 1904. évi statisztika szerint, amelyet, amint ismeretes, ép a választói reform előkészítésére vettek föl, a reform után a helyzet a következőképp alakul:

Aradváros.	
magyar	nem magyar
Egyszerű szavazattal	
leg rendelkezni	
7951	2120
Összesen	
10,071	
Kettős szavazattal (megközelítő számitással)	4,315
1904-ben a választók összes száma 3087 volt.	

Ezerint Aradon a kettős szavazattal bírók tulsulya lenne biztosítva, minian nekik 8630 szavazatuk lesz, az egyes szavattal bírók pedig ezzel szemben nem egész 6000 szavazatot fognak képviselni.

A vármegye szavazóinak elosztása főként nemzetiségi szempontból érdekes. Az új reform szerint lenne Aradmegyében:

magyar	nem magyar
Egyes szavazattal bíró	
12,402	20,866
Összesen	
33,268	
Kettős szavazattal bíró	
8689	8742
Összesen	
7431	

Lenne tehát a magyarok között 3689 kettős szavazat, amely tehát 7878 szavazatot jelent s 8718 egyes szavazat, tehát összesen 16091 magyar szavazat. Nem magyar szavazat: kettős 7484 egyszerű 17,124, összesen tehát 24,608 nem magyar szavazat. Végső eredményben tehát nyolcezerrel több nem magyar szavazat lenne. Igaz, hogy a nem magyar szavazatokban benn foglaltatnak a németajkuak, akik tekintélyes számot képviselnek, s akik nem számíthatók a nemzetiségek erejéhez, azonban, úgy látszik, hogy Aradmegyében a nemzetiségek az új választói reformmal is megkapják a tulerőt, amelyet a mai választási rendszer alatt is képesek érvényesíteni.

Az egyes és kettős szavazatokat Aradmegyére nézve összevetve, az tűnik ki, hogy a kettős szavazattal bírók 14,862, az egyes szavazattal rendelkezők pedig 25,837 szavazatot

képviselnének a megyében, tehát az egyes szavazatok, mintegy tizenegyezer szavazattal, lennének jölényben.

A megye választóinak száma 1904 ben 17.457 volt. Ha az összes, huszonnégy éven felüli férfiak választói jogot kapnának, a megyének 78.765 választója lenne; ezek közül azonban az egyes szavazójogot is csak harminchéromezer fogja megkapni.

Zsaroló hírlapíró.

A mulatóhelyek piócája.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 17.

A budapesti újságírók körében megbotránkozással vettek tudomást egy hírlapírónak szennyes ügyéről. A hírlapíró, aki a *Magyar Hírlap* munkatársa, zsarolást követett el mulatóhelyek és nyilvános házak tulajdonosaival szemben és ebbe a piszkos afférba beleakart a keverni másik négy hírlapíró társát is. A vizsgálat azonban arról győzte meg a rendőrséget, hogy csak Tarján Vilmos volt egyedül a zsaroló.

Tarján Vilmos a *Magyar Hírlap* munkatársa. Ugy a maga, mint négy másik társa nevében megjelent az éjjeli mulatóhelyeken és hírlapi támadás kilátásba helyezésével megzsarolta azok tulajdonosait. Különösen négy férfiúra hivatkozott, mint veszedelmes alakokra, akik ingyen semmi szín alatt sem hajlandók elhallgatni a mulatóhelyek botrányait. Azt mondta, hogy kartellt kötött velük, pontosan átfogja szolgáltatni nekik a részükre utalványozott pénzeket s hogy a botrányok nem látnak napvilágot a lapjokban.

1906. június havában történt, hogy a magyar-utcai „Maison Frida” című híres nyilvános házban a mocsárba taszítottak egy külföldről idecsalt nevelőnt. Az eset híre kipattant, a rendőrség nyomozást indított. A mulatóházban ekkor megjelent Tarján és *Österreicher* üzletvezetőnek előadta, hogy neki módjában van őket a bajból kisegíteni. Tarján hateres koronát kért a segítségért. Megis kapta a pénzt és néhány nap múlva el volt intézve a dolog.

Ez eset után Tarján, hivatkozva kollégáira, állandóan zsarolta az üzlettulajdonost, míg végre az megsokallotta a zaklatást és pénzt s a múlt héten kidobta a zsarolót a házból. A rendéri jegyzőkönyvben még több zsarolási esetről van szó, melyet azonban a nyomozás érdekében a rendőrség egyelőre titokban tart.

A rendőrség a tanuvallomások alapján nyomozni kezdett a zsarolók dolgai után és tegnap délelőtt annyira haladt a dolog, hogy idejénvalónak tartotta megidézni a terheltet. Tarján előbb tagadni próbált, de a bizonyítékok súlya alatt mindent bevallott. Az ő személyére nézve el volt intézve az ügy. A rendőrség még nem tartóztatta le.

Mielőtt Tarján Vilmos elhagyta a főkapitányság épületét, súlyos vallomást tett kollégái ellen. Négy napilap belső munkatársáról azt közölte a rendőrfogalmazóval, hogy azok részt vettek az ő zsarolásaiban. Tarján vallomása alapján a rendőrség megindította a nyomozást a zsarolással gyanúsított újságírók ellen, akik közül már ketőt ki is hallgattak.

Kitűnt, hogy Tarján, aki moralisan szennved, teljesen ártatlan kollégáit a maga bűnösségeinek csökkentéseért keverte bele az afférba s hogy azok a csunya ügytől teljesen távol állanak.

A fővárosi rendőrség feje, Boda Dezső főkapitány jelentette ki ezt ma s örömmel vesszük tudomásul e tényt. Tarján elszigetelten,

magá áll a piszkos afférban s a fővárosi rendőrség feje vágta be utját annak, hogy a közönség általánosítson ott, ahol egyedül álló, megtévelyedett, beteg ember tettét kell megítélnie.

Tudósírók a következőket táviratozza: Tarján vallomása során több hírlapíró is megnevezett, akik a zsarolásban passzív részt vettek volna.

Tarjának a vallomására vonatkozólag Boda Dezső főkapitány következőképen nyilatkozott:

— A csunya afférban vádak és bizonyítékok csak Tarján Vilmos ellen vannak, aki vallomást tett. A magam részéről egy moralisan szennvedő ember önvédelmére elmondott gyanúsítást komolyan nem vehetek. A Tarján által meggyanúsítottakat e pillanatban is teljesen intakt, kifogástalan urímbereknek tartom.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: Kaméliás hölgy, szimfonia (C bérlet.)
Vasárnap: Délután Rabenstein Bersabe, szimfonia. Este Sárga csikó, népszimfonia (A bérlet.)

A Kőlcsey-zsur.

Arad, január 17.

Az a szépszámu társaság, amely a Kőlcsey-egyesület ötödik felolvasó ülésén megjelent, ritka esztetikai élvezetben részesült. Az étápon, illetve a műsoron kétféle irodalmi csemege, továbbá egy festészeti téma és egy pszichológiai tanulmány szerepelt jóleső változatosságban.

Modern franciák és modern magyarok: ezt adta címül Kaszab Géza mai szabadelőadásának. Az a közvetlenség, amely a csevegést a felolvasástól oly előnyösen megkülönbözteti, vonult egész előadásán végig. Szellemes, vonzó modorban ismertette előbb az újabb francia, majd az újabb magyar irodalom alakjait. A franciák közül Verlaine, Hegisippe Moreau, Richepin, Baudelaire, Rimbaud, Musset, Sully Prudhomme és a magyar modernnek közül Ignatus, Erdős Renée, Kaffka Margit, Ady Endre, Csizmadia Sándor, Kompolthy Tivadar, Komjáthy Jenő rövid, de ötletes és találó jellemzései sorakoztak egymás mellé, amelyekből az előadó nagy vonásokban állította élénk a költőt, mint embert, nem poézise jótékony homályában, de a valóság pongyolájában. A költők irányának jellemzéséül egy-egy kisebb verset is olvasott fel az említettek némelyikétől. Néhol keserű, majd humoros hangon, de mindig érdekesen és tartalmasan ismertette előbb magánéletüket, aztán költészetük karakterét. Az előadást nagy érdeklődéssel, élénk figyelemmel kísérték és annak végeztével sűrű tapsal honorálták.

Utána Jancsovics Ferenc főreáliskolai tanár olvasta fel „A tudatos és tudattalan” című lélektani studiumát. Érzéseink és érzéseink működésének rejtett titkait magyarázta szakszerű, a figyelmet mélyen lebilincselő, világos előadásában.

A felolvasást követő élénk tetszészaj lecsillapulta után Heppesné Harmath Józsa, az aradi Nemzeti Színház bájos naivája olvasta fel kellemes, könnyed hangon *Kohányi* Róbert: *A vén bolond* című elbeszélését. Az ismert novellairól e műve találó rajza a mai társadalmi életnek és általános tetszést keltett a közönség körében.

A műsor utolsó pontjaul *Urhegyi* Alajos tantónképrő intézeti tanár, jónévű festő *Atelier titkok* címmel olvasott fel rendkívül kedélyes és humoros alakban a festőművészet intimá-

sairól, találó megjegyzésekkel gunyolva ki a szecesszionista és impresszionista irány tuzóit. Az ötletes anekdotákkal fűszerezett előadás jóleső derűségben tartotta a megjeleneket, akik egy kellemesen eltöltött délután emlékével távoztak.

Csak néhány szavunk van még a zsúr rendezőségéhez. A mai műsor egyes pontjait külön-külön nagy értékkel bírnak, de egy ülésre négy előadás, amelyek között sem szaválás, sem zeneszám nem fordul elő, kissé nehezére válhatik a publikumnak és egyhanguságot szülhet. Helyesnek tartottuk volna, ha a mai programot legalább egy zongoraszám tarkította volna. Akkor minden tekintetben sikerült estről számolhattunk volna be.

R—r.

* A léghuzam és a színház. Egyik olvasónk ma az alábbi panaszos sorokat intézte hozzánk:

Az aradi színházban hovatovább lehetetlen lesz az előadás végigélvezése: valóságos kinszenvedés az amugy is léghuzamos házban dideregni, s agyonfázni, mindezt pedig gondatlanság, illetve körültekintés hiánya miatt. Mert fel sem tételezhető, hogy az Igazgatóság, melynek ha már kulturális cél nem is, csak tisztán „üzleti” cél lebegne szeme előtt, ezt szándékosan nem venné tudomásul.

A bérlők szívesen áldoznak pénzt s időt a színház támogatására, de jó lélekkel senki sem kívánhatja, hogy egészségüket kockára tegyék. Hangsúlyozom fenti szót, mert ily eljárás mellett óvakodni fog a színházlátogató közönség magát az alapos meghülés veszélyének kitenni. De hiába, nálunk nehéz valamit alaposan megoldani. Szaporítják ugyan a színügyi bizottság tagjainak számát, de ezek közül nem tudnám, hogy egy is felemelte volna intő s ha kell parancsoló szavát is a publikum érdekében. Kérünk alapos fűtést, tisztelt Igazgató ur, mert a legjobb előadás sikerét is befolyásolja, ha fagyoskodni vagyunk kénytelenek.

Régi színházjáró.

Eddig a levél. Kommentárt főlőssleges hozzáfűzünk, mert tudunkkal a színház bejártait a nyár folyamán a város átalakította, hogy a léghuzam meggátoltassék. Hogy most ki a hibás: azt igazán bájos megállapítani.

* A Tolnay-kiállítás. Tolnay Ákos nagy fel-tűnést keltett képkiallítása már nemsokáig marad nyitva. A kiváló művészt többfelől ostromolják már kollektív kiállítások rendezése iránt. Többek között a berlini *Künstlerbund* is felhívta Tolnayt, hogy állítsa ki Berlinben a képeit, úgy, hogy a megtisztelő felhívás folytán az aradi tárlatot aligha fogják meghosszabbítani. A kiállítás iránti érdeklődés még mindig nem csökkent s az eddigi anyagi eredmény felühaladja a 6000 koronát. A még csak rövid ideig tartó kiállítás utolsó napjain előreláthatólag még emelkedni fog az érdeklődés s a vásárlási kedv is.

* Komlóssy Emma vendégjátékai. A budapesti Népszínház volt primadonnája, Komlóssy Emma hétfőn kezd meg négy estőre tervezett vendégjátékát. A művésznő, aki multkori vendégjátékával egy csapásra meghódította a közönséget, hétfőn egyik legkiválóbb alakítását, a *Lilit* mutatja be. A bájos operett B) bérletben, rendez helyárok mellett kerül színre.

* Hírek az Urániából. Csütörtökön este 1/27 órakor katonaelőadás volt az *Uránia színházban*. Az előadás az aradi csapatok több mint ötszáz emberrel vettek részt, külön az ő számukra rendezett előadás. *Zsedényi* Aladár a Hadsereg és a honvédség című darabja került előadásra. A katonák feszült figyelemmel hallgatták az érdekes darabot és gyönyörködve nézték az őket különösen érdeklő képeket. Szombaton egyszerű új műsort mutat be az

Uránia Afrika forró tájai mellett érdekes ellentétet képeznek Svédország jeges vidékein üzött jégpartok, melyek tökéletes mozgófényképekben kerülnek előadásra. A látványosságok mellett számos szórakoztató képről is gondoskodik a műsor.

* A Gretchen bemutatója. A szenzációs *Gretchen* premiérje, amely a már ismertett színházi bonyodalmak folytán elmaradt az e heti műsorról, a jövő hét péntekjén lesz.

* A Kaméliás hölgy. Régen nem adott dráma, Dumas híres *Kaméliás hölgye* kerül holnap színpadra az aradi színházban. A darab címszerepét K. Kápolnay Juliska játssza, akinek egyik legkiválóbb alakítása Gauthier Marit. A többi szerepet H. Harmath Józsa, Zalay Margit, Benkőné, Kesztler, Hunyady, Deli, Horti, Várnay, Szathmáry és Ujj játsszák.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz a színházban. Délután Wildenbruck híres lovagdrámáját, *Rabenstein Bersabét* játsszák K. Kápolnay Juliskával a címszerepben. Este a *Sárga csikó* című népszínmű kerül színpadra.

Öngyilkos szininövendék

A csábító orvos.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése —

Arad, január 17.

Perl Renée színésznövendék érdekes öngyilkossági esete foglalkoztatja most a főváros orvosi és színészi köreit. A kiváló szintetiséggel megáldott leányt — úgy beszél — édesanyja elvitte tavaly egy nőorvoshoz, Pfeiffer Gyulához, aki a József körút 2. sz. alatt lakik. A doktor kijelentette, hogy állandó kezelésre van szükség. De az állandó kezelést a tapasztalatlan gyermekleány elcsábításával kezdte meg.

Az orvos játszotta a hű szerelmeit s fűt-fát ígért a leánynak, hogy kimeneküljön a hárból. Sikertől rávonul, hogy megszökjék a szülői házból s öt napig rejtegette.

A fufang nem használt. Perl Renée édes apja és testvérbátyja, aki banktisztviselő, rajta ütöttek s felszólították a doktort, hogy a megrontott teremést vegye nőül, különben elverik rajta a port. Az orvos ezután a gentleman szerepét is eljátszotta. Másnap fölment a szülők lakására s a leány kezét anyjától ünnepiesen megkérte. Hivatalosan vőlegény lett s még Szilveszterkor is az volt.

Később derült ki, hogy csak komédiázott s időt akart nyerni. Még arra is vetemedett, hogy mással akarta elcsábítani a lányt, de ez igazi urileány volt, akihez az erkölcsatlenségnek árnyéka sem férhetett.

A minap végezni akart az álvőlegény. Letagadatta magát, amikor a leány fölkereste s aztán értésére adta, hogy mehet akár a pokolba.

A rokonszenves leányt rá akarták venni, hogy jelentse fel a doktort, de a nő inkább az öngyilkosságot választotta.

Tegnap délután *lysoformot* ivott a Hungária-fürdő egy külön kabinjában, amittől súlyos belső sérüléseket szenvedett.

Urbánszky Mihály rendőr hallgatta ki a szerencsétlen leányt, aki a Szent István-kórházba vitette magát. Itt egy orvos rokona van alkalmazva, aki kezeli őt.

Későbbi távirat jelenti: Perl Renée öngyilkossága előtt levelet intézett a „Nap” szerkesztőségéhez, amelyben részletesen elbeszéli, hogyan csábította el az orvos.

Azt is elmondja, hogy Pfeiffer dr. őt két ízben is megoperálta, amikor arról panaszkodott neki, hogy anyának érzi magát. A második műtétnél az orvos egy barátja, Vajda dr. is segítkezett.

— Mivel ő nem akar többé ismerni, így

végzi levelét, elhatároztam, hogy nem élek tovább, megölöm magam.

Egy hírlapíró felkereste Pfeiffer Gyula dr., aki kijelentette, hogy Perl Renée tényleg kezelése alatt állott s leveleket írogatott neki, amelyek még meg vannak. Arról azonban szó sincsen, hogy házasságot ígért volna neki s ami az ő vőlegénységét illeti, az nem egyéb, mint egy közönséges agyróm. A leány egyáltalában nem számíthatott arra, hogy ő elveszi.

A rendőrség ma délelőtt újra kihallgatja a szininövendéket, aki valószínűleg fölépül sebeitől.

Képviselő és hírlapíró.

Halász Lajos párbaja.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 17.

Ma ítélkezett a nagyváradi járásbíróóság abban az ügyben, amely a múlt év július huszadikán játszódott le a nagyváradi Royal-kávéházban Hoványi Kornél, a „Szabadság” segéd-szerkesztője, most aradi hírlapíró és Halász Lajos dr. az ugrai kerület országgyűlési képviselője között.

Hoványi Kornél ugyanis telefonértesítést kapott egy budapesti újságíró barátjától, mely szerint Halász Lajos a legutóbbi Budapesten létele alkalmából úgy nyilatkozott valaki előtt, hogy Hoványit váltóügyek miatt a „Szabadság”-tól elküldték. Hoványi az értesítés vétele után nyomban Halász keresésére indult, hogy felelősségre vonja az általa állítólag tett rágalmozó kijelentés miatt. Ez utjára *egy kutyakorbácsot is vett magához*, melyet belső zsebébe tett. A Rákóczi-úton észrevette Hoványi Halászt, amint a Bazár-vendéglő felé hajtatott. Utánakiáltott, de a képviselő nem hallván meg a kiáltást, továbbajart és leszállván a vendéglő előtt, bement annak külön szobájába, ahol a Szacsy-asztaltársaság tartotta rendes összejövetelét.

Hoványi egy névjegyre néhány sértő szót írt s egy pincérről beküldte Halásznak, azután elment a Royal-kávéházba, ahol Hegedűs Nándor hírlapíró mellé ült le egy asztalhoz. Este tíz óra volt, a kávéházban nagyszámú közönség gyülekezett.

Kis vártatva bejött a kávéházba Halász Lajos képviselő. Mikor a Hoványi asztala előtt elhaladt, ez felállva odaszólt neki:

— Képviselő ur, megkapta a levelemet?

Halász egy szót sem válaszolt a kérdésre, hanem a nála levő bottal a Hoványi fejére akart sújtani. Ez pedig hirtelen kikapva belső zsebéből a kutyakorbácsot, visszavágott a képviselőre. A kölcsönös inzultus után a két fél dühösen egymásnak rontott s ütlegelték egymást, amint tudták.

A kávéház közönsége, szinte dermedten, egymásra hagyta a verekedőket. Egy percnél tovább tartott a kölcsönös ütlegelés, mikor végre Rosenbergszék Izsó cementgyáros — egy robusztus, aleta alak — közbelépett és szétválasztani igyekezett az ellenfeleket. Alig hogy szétválasztotta őket, Hoványi újra nekiment Halásznak és arcát ütötte.

Most újra kezdetét vette a verekedés, de a közönség köréből többen közbeléptek s végre elválasztották a viaskodókat.

A verekedés közben támadt toilette-hibákat a felek még ott a kávéházban rendbehozták s mindketten továbbra is a kávéházban maradtak.

Az ügynek természetesen lovagias folytatása lett. A segédek pisztolypárban állapodtak meg, kétszeri golyóváltással. Először Halász lött, de nem talált, Hoványi pedig nem élt a

lövés jogával. Halász második lövése sem talált, Hoványi újra nem lött, mire a segédek a párbajt beszüntették. A felek nem békültek ki.

Az ügyből kifolyólag ma vont a felelősségre Barb nagyváradi kir. járásbíró Hoványi Kornéit párviadal vétsége miatt. Halász dr. még nem kerülhetett a vádlottak padjára, mert előbb mentelmi jogának felfüggesztését kell kérni.

Hoványi védője, Ardelean Jusztin dr. nagyhatalmas védőbeszédében felmentést kér. Utal a társadalmi kényszerre, amely nem ismer hasonló ügyben más módot a fegyveres elintézésnél. Enyhítő körülmény az is, hogy védenca nem élt lövési jogával.

A járásbíróóság Hoványi Kornéit büntetlen előléteire való tekintettel *két napi államfogházra ítélte*. Hoványi az ítéletben megnyugodott.

Közvetlenül azután a járásbíróóság a Lipthay—Hoványi ügyet tárgyalta. Lipthay Károly, a „Nagyvárad” munkatársa egy színügyi kérdés fölött hírlapi polemikába bocsátkozott Hoványi Kornéllal, aki egy sértő hangú cikkben Lipthay ellen támadt. E miatt Lipthay provokáltatta Hoványi Kornéit, de a párbaj egyik félre nézve sem végződött sebesüléssel.

A járásbíróóság Hoványi Kornéit ez ügyből kifolyólag *négy napi*, Lipthay Károlyt pedig *két napi államfogházra* ítélte. Hoványinál, mivel ő az előbbi ítéletben megnyugodott s így az jogerőssé vált, súlyosító körülménynek vette a bíróság, hogy egy ízben párviadal vétségéért már büntetve volt.

Hoványi Kornél és védője, Ardelean Jusztin dr. ezen ítélet ellen felebbezést jelentettek be.

Harminc év a színpadon.

Zilahy Gyula jubileuma.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 17.

Harminc évvel ezelőtt forrongó szívvel, lázas reménységgel, a művészet szent rajongásával lépett egy kis pestmegyei község összetákoltszínpadára először egy fiatal ember.

„Ripacs Pista dolmánya” volt a színdarab a melyben örök szövetséget kötött a Muzsával. A szövetség erősnek bizonyult, mert a lelkes fiatal emberből csakhamar az ország egyik legismertebb és ünnepeltebb színművésze lett, akit széles e hazában mindenki csak „Zsüli”-nek becézett.

Harminc éve annak, hogy Zilahy Gyula, az ország „Zsüli”-je, színpadra lépett. És ez a 30 év élt és ragyogó bizonyossága a magyar lélek hatalmas teremtő erejének. A semmivel sem tördő, gondtalan ifjúból, míhelyt a színpadra lépett, gondolkodó, analízáló lélek lett, a mely szétszedte, aztán újból megkonstruálta szerepeit, bevonta azokat csodálatosan fényes mázzal, a magyar szellem finom patinájával. Olyan kritikusok is, mint Rákosi Jenő, bámulva kérdezték, hennan vesz ez a fiatal művész annyit új szint, hogy minden alakítása üdőbb és csillogóbb az előbbinél. Az és, a nagy tehetség előtt meghódol a kritika s a szigorú Rákosi Jenő így kiált fel egyik bírálatában: „Ezt a művészt az Isten jókedvével teremtette a magyar színpadnak.”

A harminc esztendő szakadatlan diadalok láncolata Zilahy Gyulának. Előbb a vidéken, majd pedig a mikor Paulay Ede Debrecenből a Nemzeti Színházba szerződtette, a fővárosi közönség előtt csillogtatja művészetének drága követ az ország első színházában. Magyar szerzőket, klasszikusokat egyenlően interpretál, de nagyobb szeretettel viszi sikerre a magyar da-

rabokat. Csiky Gergely síhederalakjainak szobrot érdemlő megtestesítője. A Cifra nyomorúság Mádi Simljét azóta nem játszik a Nemzeti Színházban, csak elcsinálják. A Király házasodik Kiskopjai Imréje a maga mesterkéltelen kedvességével szintén fényes szerepe a művészeknek. A Dolovai nábob leányainak Billicyke? Van-e ki e szerepét nem ismeri? Hangos volt Zilaby sikerétől az egész ország, amikor ez a darab színpadra került.

E három nagy szereppel csak a harminc év jelentős diadalait emeljük ki, amelyek a magyar színészet történetével függenek össze. A sikerek légióját ugyanis bajos volna felsorolni, mert akárhányszor lépett a színpadra Zilaby Gyula, neki mindig nyert ügye volt.

A művészt jubeliumi esztendeje a debreceni színház igazgatói székében találja. Innen került fel dicsőségének színhelyére, a Nemzeti Színházba, s most itt ünnepli meg az évfordulóját. A Zilaby jubelium, amelyen részt vesz a város tanácsa, a színiügyi bizottság, a Nemzeti Színház, az aradi színészek és az ország minden szintársulata, február havában fog lezajlani, s négy estére van tervezve. Ripacs Pista dolmányja, Cifra nyomorúság, A dolovai nábob leánya és A király házasodik. A Ripacs Pista dolmányában a címszerep volt Zilaby első szerepe. Csiky Gergely Cifra nyomorúságában „Mádi Simi” szerepében lépett fel először a Nemzeti Színházban, mely első diadala után azonnal szűrtette őt Paulay Ede. A király házasodik, Koppai Imre és Dolovai nábob leánya Billicyke kadéjéhez fűződnek Zilaby fővárosi fényes sikerei.

A jubileumra, amint értesülünk, Zilaby Gyula számos aradi barátja is átrándul Debrecenbe, hogy az aradi színház volt direktorát szívós óvásokban részesítsék.

HIREK.

A nőcsábító orvos. — A nőcsábító orvos, Dr. Pfeiffer Gyula, aki azt mondta neki, hogy baja miatt állandó kezelésre van szükség.

Pfeiffer Gyula doktor nőorvos elcsábította egyik páciensét. Perle Róné színésznő bizalommal fordult a fiatal orvoshoz, aki azt mondta neki, hogy baja miatt állandó kezelésre van szükség.

Az orvos az állandó kezelést a leány elcsábításával kezdte meg. A többi már közönséges logikus folyamata az első bűnös lépésnek. A leány öngyilkos lett. Közönséges, mindennapi befejezése az orvos ur sikeres gyógykezelésének.

Az orvos is férfi. A nővel szemben benne is ugyanazok a vér törvényei, mint más halandóban. Épp úgy izgatja a szép test, az idomok zenéjét épp úgy hallja mint a festő, vagy a szobrász, akiről Bohémiában minden megütközés nélkül beszélnek el, hogy viszonyt kezdett a modelljével. Ki tudja, talán a lelke nyílik meg a modellnek, mikor szeretőjévé válik annak a művészeknek, aki a bárszónyos bőrön és a finom véreces kéken át az idegek harmonikus összejátszását, a lelket bizonyára keresi is. A problema nyitjához a csókosajkakon vezet az út.

Az orvos minden beteget misztérium gyanánt kezel. Ha az anatómiának, fiziológiának, biológiának megvannak is az általános, minden élő lényre egyformán alkalmazható sza-

bályai, a nőorvosnak mégis többet kell látnia a beteg női testben.

A női lélek, a nő agya annyira össze van forrva teste betegségével és egészségével, hogy egy híres nőorvos azt tanítja: a nőnek még társadalmi érvényesülése is — a higienia kérdése.

Az orvos gyógykezelésének sikere bizalmon épül fel. Vakon bizik benne a szenvedő ember. Mert azt hiszi, hogy a misztikus erők fölött csak az orvos a hatalmas ur. Az orvos tudománya szuggesztív erővel fosztja meg a beteget attól, hogy teste felett önmaga határozzon. Ugy gondolkozik, a hogy az orvos akarja. A nőorvosok páciensei ezt az állítást csak megerősíthetik.

Ha az orvos ezzel a hatalmával visszaél, akkor becstelenséget követ el. Hogy mint férfi milyen megítélés alá esik, arról ne beszéljünk.

A férfi sokszor jön kísértésbe és ha gyenge a jelleme, elcsábítja a gyenge nőt. Az orvos azonban abban a pillanatban, mikor páciensével a tudománya révén veszi ki részét a szeretkezésből, nagyobbat vétezik, mint a nőcsábító férfi.

Nemcsak a nőt becstelentette meg. Megbecstelentette a tudományát, megfertőzte azt az erőt, melylyel a tudománya révén bizalom címén a beteg minden életnyilvánulását befolyásolja.

A tudomány még mindig elég tekintélyes mennyiségét egyesíti az emberiség szellemi javainak, hogy Pfeiffer doktor csak egy fikarcnyit is ártthasson neki.

De sajnós, annyi mindenben megingott a modern ember hite, hogy könnyű őt a szentek szentjéből az ördög képmásával is kiűzni.

Kossuth Lajos Tivadar a győri vagongyár igazgatója. A P. N. írja: Többször felelt már az a terv, hogy Kossuth Lajos Tivadar hazahívják, hogy nagy műszaki tudását Magyarországon érvényesíthesse s többször emlegették, hogy Kossuth Lajos Tivadar a magyar államvasút elnökgazgatója lesz.

A tervek azonban csak annyiban maradtak, mert Kossuth Lajos Tivadar, akit Olaszországban nyugdíjaztak, nem akar többé állami szolgálatba lépni. Most beavatott forrás szerint ismét felmerült Kossuth Lajos Tivadar hazahívásának ügye. Az új terv szerint a kereskedelemügyi miniszter öccse a győri vagongyár igazgatója lenne. A tervet állítólag a gyár fő részvényese a Wiener Bankverein vetette föl.

A győri vagongyárat, amely most kétezer munkást foglalkoztat, ki akarja bővíteni és a gyárat a kormány támogatásával kiterjeszteni a külföldre is, ahol különösen Angliában már ismerik a gyár vagonjait. A megnagyobbodott gyártelep vezetéséhez a Wiener Bankvereinnek szélesebb látókörű és nagyobb tudású igazgatóra van szüksége és erre az állásra legalkalmasabbnak Kossuth Lajos Tivadart tartja.

A P. N. forrása szerint ez állással már megkínálták Kossuth Lajos Tivadart, aki bátyja, a kereskedelemügyi miniszter hozzájárulásától tette függővé a választ.

Egy nagyherceg halála. Salzburgból táviratozzák: Délélt 1/2 11 órakor a toskánai nagyhercegi udvar a következő kommunikét tette közzé! Ő cs. és kir.

fensége ma reggel 2 1/2 órakor szívszélhűdésben hirtelen meghalt. Az elhalálozás pillanatában Alice főhercegnő, toskánai nagyhercegnő volt jelen. Azonnal küldtek Margit, Germana és Ágnes főhercegnőket, akik azonban ő fenségét már nem találták életben. Péter főherceg őfenségét is azonnal értesítették a nagyherceg elhalálozásáról, aki rövid idő múlva megjelent a nagyhercegi palotában.

— Orvosolt sérelem. Bécsből táviratozzák: A magyar kormány ismétellen figyelmeztette a külügyminisztériumot arra, hogy a monarchia külföldi képviselői, valamint a nagykövetségek, követségek és konzulátusok tisztviselői a külföldi sajtóban következetesen mindig csak mint osztrák nagykövete, követe és konzulátus szerepeljenek, míg a helyes közigazgatás az lenne, hogy osztrák-magyar. A külügyminiszter most egy körrendelettel az összes külföldi képviselőinket erre a sérelemre figyelmeztette és meghagyta nekik, hogy tartózkodjanak a hamis címzéstől és ha a sajtóban vennék észre, akkor az illető lapot kériék meg a helyesbítésre.

— Ugrás a negyedik emeletről. A napokban emlékeztünk meg azon életmentő készüléknek kipróbálásáról, amelyet Pap Lajos aradi fogorvos talált fel. Ezen készülék, amelylyel a tűzveszedelemben lévő ember képes magát minden külső segítség nélkül, a veszedelem első pillanatában gyorsan és biztosan megmenteni, a legilletékesebb körökben is felkeltette magáiránt az érdeklődést. A különösen munkásvédelmi szempontból fontos találmányt most a nyilvánosság előtt is bemutatják. A nyilvános próbán mint szakértők részt vesznek a belügyminiszter képviseletében Adorján Antal miniszteri tanácsos és Neppel Gyula miniszteri titkár, a kereskedelemügyi miniszter képviseletében Ákos Arnold kir. iparfelügyelő Szegedről, az országos magyar tűzoltó szövetség kiküldöttje, Varga Lőrinc, elnöki előadó, temesvári tűzoltóparancsnok, a min. kir. iparfelügyelőség részéről Magyarits Ágost ipari felügyelő és Kojts Lajos főmérnök, az állami munkásbiztosító hivatal képviseletében Raichl Károly miniszteri titkár, védelmi bír. Budapest székesfőváros tanácsának kiküldöttje, Aradváros részéről Lős Rezső tanácsos, Sáriot Domokos főkapitány, Virág Lajos főmérnök, Posgay Lajos főorvos és Szankovits Milos tűzoltó parancsnok vesz részt a bizottságban. E próbán meg fog jelenni Szauder János dr. városi tanácsos is Győről, hol a közelmúltban égett le a Back malom óriási telepe, amidőn több munkásélet lett a borzalmas tűzvész áldozata. E tűzvész után alakult meg ott a tűzrendi reform bizottság, amely értesítve a találmányról, a bizottság elnökét, Szaudert küldte ki a próbára. A próba, amely iránt városi szinten nagy az érdeklődés, holnap, szombaton déli 12 órakor fog a Széchenyi múmalom előtt lefolyni, melynek negyedik emeleti utcai ablakában van a mentőkészülék elhelyezve.

— A beteg pápa. Rómából táviratozzák: A pápának tegnap éjjel csuszorhamai voltak s ennek következtében az éjet nyugtalanul töltötte.

— Beomlott raktár. Marosvásárhelyről táviratozzák: Bürger Aladár sörgyárának árparaktára túlterhelés következtében beomlott. A benn dolgozó munkások közül egy meghalt, többen pedig súlyos sérüléseket szenvedtek.

— A parkok réma. Az aradi rendőrség ma folytatta a vizsgálatot a rejtélyes ismeretlen ellen, aki a parkokban szemérmetlenül viselkedett egy urilánnyal szemben. Említettük, hogy a rendőrség a személyleírás alapján Vácz János vagongyári munkást fogta gyanuba.

Váczyt ma szembesítették az illető kis lánnyal, továbbá két urinóval, akik a jeleneinek tanúi voltak, de mindegyikük egyértelműen azt vallotta, hogy a szemérmetlenkedő *nem Váczy volt*. Különben Váczy műhelyvezetője beigazolta, hogy amikor a különös eset történt, Váczy a gyárban volt és dolgát végezte. Most a rendőrség tovább kutat.

— Halálozás. *Frits* Lőrincné született Fuchs Jusztina január hó 16-án meghalt. Temetése ma volt az aradi közpórházból. A holttestet *Német-Pereg*re szállították, ahol holnap délután 3 órakor helyezik örök nyugalomra.

— Öngyilkos joghallgató. *Debrecenből* táv iratozzák: *Ujjalussy* Sándor husz éves joghallgató ma mellbeütötte magát. Reménytelen állapotban szállították a kórházba. *Ujjalussy* tettét állítólag szerelmi bánatában követte el.

— A cigányok megrendszabályozása. Nemsokára egy oly törvényjavaslat fog a Ház asztalára kerülni, mely egy darab Ázsiát fog megszüntetni Magyarországon. — A törvényjavaslatot április közepén tárgyalják. Alapeszméje a törvényjavaslatnak az, hogy mivel a cigányok oly vadságban élnek, szabadságuk megfosztása útján kell a cigányokat emberi jogok elérésére képessé tenni. Hazánk területén mintegy harmincz ezer cigány vándorol tervszerűen. Ők vajdaságra osztották az országot s időszakonként felváltják egymást. Ezáltal a hatóságok felügyeletet nem gyakorolhatnak a kóbor cigányok fölött. A törvényjavaslat első célja a cigánycsaládokat különválasztani. Az ország legtöbb kis községe kap egy cigány családot. A község előljárósága pedig gondoskodik arról, hogy a házi cigánya állandóan felügyelet alatt legyen és könnyebb munkát kapjon, amiért járó bér után úgy ő maga, mint családja megélhet. Miután pedig így szemelődött tartóhatók a cigányok, az állandó lakhelyhez kötöttség erőszakos úton is végrehajtható. — Az öregebb cigányok így élnek hatósági felügyelet alatt, a kis cigányokat pedig más nagy községbe küldik, ahol iparosmesterek keze alá kerülnek. A törvényjavaslat értelmű szerzője Bajcsy László nagyikéi jegyző, aki évtizedek óta foglalkozik ezzel a nehéz kérdéssel s egy időben a belügyminiszteriumban a cigány ügyosztály vezetője volt.

— Kigyuladt vasuti kocsi. *Szabadkáról* táv iratozzák: Az itteni pályaudvaron ma este kigyuladt egy vasuti kocsi, amelyben ötven hordó petroleum volt. Negyvenegy hordó a tűz martalékaul esett, a többi nagy erőfeszítés árán sikerült megmenteni. A vasuti kocsi teljesen elégett. A kár huszonnégyezer korona.

— Regény az erdőben. *Dévaról* jelentik: Érdekes eset foglalkoztatja a szászvárosi rendőrséget. A rendőrkapitánynál megjelent egy cigányasszony és kifogástalan németséggel előadta, hogy ő németországi születésű s néhány évvel ezelőtt atyjával, aki vándorkomédiás volt, Szászvárosban járt, ahol utcai mutatványokra kaptak engedélyt. Két napi faluzás után egy éjjel kocsikon az erdőn mentek keresztül és ő kocsijával atyjától kissé hátra maradt. Egyszerre rablók támadtak rá s kocsistól, lovastól a hegységek között levő tanyájukra hurcolták és ott elaltatták. Mikor felébredt, észrevette, hogy egész teste valami ragadós anyaggal fektetve van mázolva. A cigányok magukhoz teljesen hasonlónak tették, megfelelő ruházatot adtak rája és megtanították koldulni, jósolni, majd pedig lopni is. Később arra kényszerítették, hogy egy rut, fellábu cigánnyal házasságra lépjen. Ő nem mert ellenszegülni, mert halállal fenyegették. Azóta velük kóborolt vidékről-vidékre, most azonban Szászváros közelében sikerült tőlük megszökni. Azt hiszi, hogy

atyja holléte kikutatható. A rendőrség könyveiből kiderült, hogy a nő előadása megfelel a valóságnak, atyját *Winter* Jánosnak hívták és évekkal ezelőtt leányával együtt tényleg kapott engedélyt utcai mutatványokra. A szászvárosi csendőrség az asszony utmutatása alapján a város mellett elterülő erdőben elfogta a cigánykaravánt, amelynél sok lopott holmit talált.

— Az autobusz remiz. Aradváros tanácsa átírt a temesvári hadtestparancsnoksághoz, hogy az engedje át bér, vagy örökár fejében a fedett lovardát, mert ott autobusz remizét és műhelyt akar berendezni. A hadtestparancsnokság értesítette a várost, hogy január hó 20-án egy vegyes bizottságot küld ki az ügy tárgyalására.

— A férfiszépség. A mikor a szépségről beszélünk, szinte természetes, hogy csak a női szépségre gondolunk s általánosan elterjedt, megdönthetetlennek látszó nézet, hogy a *szébb nem a női nem*. Most azonban akadt egy német orvos, aki nem tud ebbe belenyugodni s azt vitatja, hogy a férfi eredetileg szébb, vagy legalább szébbnek kellene lennie, mint a nőnek. De amíg a nő szépségét nemcsak megtartotta, hanem kifejlesztette, finomabbá tette, addig a férfi ősi szépségét elvesztette. A szakáll és bajusz, a büszke, erős nyak és a széles váll, a német orvos szerint, különb díszet kölcsönöz a férfinak, mint a nő keskeny válla és aránylag kicsi lába, amely esztétikai szempontból nagyon is kifogásolható. De hát hová lett a férfi eredeti, természetes szépsége, kéri a szerző s arra az eredményre jut, hogy a férfiszépség a férfiak rossz szokásainak esett áldozatul. Mi okozza, hogy annyi férfinak alsó ajaka vastag, görbe és félig leelőgő? A dohány, a szivar és a pipa. Mi okozza, hogy száz férfi közül tíznek rézszínű az arcüre és vörös az — orra? A rendszer és mértéktelen iszákosság. Mi durvítja el arcvonásait és jellemüket? A pálinka. Mi az oka, hogy sokan közülök lusták, puffadt képűk, vastag nyakuk, elpuhult izomzatuk? A mértéktelen sörivás. Kifogása van a német orvosnak a férfiak ruházata ellen. A magas gallér eldurvítja a nyakat, a keményített ingmell leszorítja a mellét, a kemény kalap pedig elrontja a frizurát. A különböző foglalkozások is nyomot hagynak a férfian szépségének rovására. Mindezek alapján a német orvos most megjelent és Miként nyerhetjük vissza szépségünket? című brosurájában a mértékletességet és testgyakorlatot ajánlja a férfiaknak s akkor reméli, hogy a nők nem fogják tovább bitorolni a szébb nem elnevezést, amely jog és igazság szerint — amint a nem éppen udvarias szerző mondja — a férfiakat illeti meg.

— Visszahelyezett rendőrkapitány. *Marosvásárhelyről* jelentik: *Hegedüs* László városi rendőrkapitány, akit a közigazgatási bizottság állásától felfüggesztett, mert betegsége miatt szabadságának letelte után nem járt be hivatalába, a belügyminiszter ma este érkezett határozata következtében újból elfoglalja állását.

— Felfüggesztett ügyvéd. Az aradi ügyvédi kamara kezébe teszi, hogy *Nemes* Zoltán vajdahányadi ügyvédet fegyelmi vétség miatt, az ügyvédség gyakorlatától hat hónapra felfüggeszette.

— Véres lakodalom. *Komáromból* jelentik: Ma tartotta esküvőjét *Birta* Julianna *Szalóky* Gáborral. A lakodalmon hivatalosan megjelent *Simánd* Gábor, a leány visszautasított kéréje, aki s. óváltásba keveredett a vőlegényvel és ennek rekonaival. A dolog csakhamar tettelegességgé fajult. *Simánd* a vőlegény tesvérbátyját, *Szalóky* Mihályt egy székkel leütötte, aki azonnal meghalt. Azután általános verekezés támadt, amelyben a vendégek közül többen megsebesültek. A rendőrség *Simándot* és társait letartóztatta.

— Munkások vasárnapja. Az aradi Nemzeti Szövetség munkásképző intézménye vasárnap, 1908. évi január hó 19-én délután fél öt órakor a Weitzer János utcai polgári iskolában nyilvános szórakoztató és szakelőadást tart. — Műsor: 1. Szavaltat. Előadják: *Szerinka* Vilmos és *Matyó* Sándor. 2. Szakelőadás. Honfoglalás. (Az *Urania* műsorából.) *Matusik* Marton és *Berecz* Károly tanárok közreműködésével. A belépés díjtalan; a terembe csakis felnőttek léphetnek be. Az előadás fél öt órakor kezdődik.

— Szociálista gyűlés Aradon. A kormány halogató eljárása az általános és titkos választói jog reformjának napirendre tűzésében, a szociáldemokrata pártot élénk agitációra tüzei. A szociáldemokrata párt erős és kimétiellen harcot jelent be a készülő törvénytervezet azon intézkedése miatt, melylyel a kormány a diplomával bíró egyéneknek kettős szavazatot akar juttatni. Hétfőn este az egész országban gyűléseket tartanak, melyeknek napirendjén az általános választói jog kérdése fog szerepelni. Az aradi pártszervezet hétfőn este 8 órakor tart ülést. Az ülés engedélyezése iránti kérelmet ma adta át a rendőrségnek *Varga* Ferenc párttitkár.

— Felolvasás. *Oldár* Jusztin, cipészipari szaktanító január hó tizenkilencedikén, délután három órakor, az ipartestület termében „A lábánatomjáról és ruházataim divatjáról” címmel szakfelolvasást tart.

— Leleplezett pénzhamisítók. Veszedelmes pénzhamisító szövetkezetet leleplezett le tegnap este a temesvári rendőrség. A leleplezett pénzhamisítók ugyan ez idő szerint még csak igen kezdetleges *hamis ötkoronások* készítették, minden jel azonban arra vall, ha idejekorán le nem leleplezik őket, olyan tökélyre viszik bűnös mesteriségüket, hogy hamisítványikkal elárasztathatják volna különösen a vidéki, tudatlanabb parasztságot. A rendőrség tegnap este éppen munkaközben érte tetten a pénzhamisítókat. *Koncz* Ferec, 27 éves nagyikindai szabóságának a gyárvárosi Magyar utca 9. szám alatt lévő lakásán javában működtek a pénzhamisítók, amikor a rendőrség emberei rájuk törték az ajtót. *Koncz* Ferencet és nejét *Lizár* Rózát, valamint *Kalmár* József bérkocsist találták együtt a munkánál, amint nevezettek éppen az olvasztott anyagot öntötték a formákba. A rendőrség tízenegy darab hamis ötkoronást, egy csomó nyers anyagot és a formákat lefoglalta, majd *Kalmár* József bérkocsinak a Téi utca nyolcadik szám alatt lévő lakásán is házkutatást tartottak, ahol szintén egy csomó pénzhamisításra szánt nyersanyagot foglaltak le. A hamisítványok mind nagyon rosszul sikerültek. A rendőrség ma kihallgatta a bűnösöket, akik töredelmes vallomásuk által könnyítették lelkismeretükön. A délután folyamán átszolgáltatták őket a királyi ügyészségnek.

— Lopások napja. A rendőrségen ma három lopási bűnügyben tettek feljelentést. *Kádár* Flóra feljelentette *Sárközy* Pált azért, mert ez állítólag egy kettős fedélű ezüst órát és 2 korona készpénzt lopott el. *Szurgó* János szal gyanusítja *Süveges* Józsefné, hogy ez 16 korona készpénzt és fehér alsónadrágot tulajdonította el jogtalanul. *Drágics* István *Mokos* Mártonné 40 koronáját tévesztette össze a magáéval.

— Rum compositio 1 literhez 20 kr. *Lábor* aroma 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weiszal. 191

MULATSÁGOK.

(=) Tornászok estélye. Az aradi tornaegyesület f. hó 18-án, szombaton a Pannónia (Nádor) vendégóban társas estélyt rendez, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívattak. — Elkezés étlap szerint. A társas vacsora 8 órakor kezdődik.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Jubiláló egyesület. Az *Ujszentannai* Polgári Társaság január 25-én harminc éves jubileumát üli meg. Ez alkalomból a kör a Wéger féle vendégóban levő helyiségben diszközgyűlést tart, amelyen *Vas* Dezső, a kör elnöke ismerteti az egyesület harminc éves fenállásának történetét. A diszközgyűlés után banket lesz a Wéger féle vendégóban, banket után pedig tánc.

SPORT.

+ Katona-zene a jégpályán. Az Aradi Korcsolyázó-egylet városligeti jégpályáján, szombat és vasárnap délután fél 3-5 óráig, a 88 lk gyalogezred zenekara fog játszani. Belépti díj: nem tagoknak és nézőknek a csarnokban 60 fillér.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Tenyészbika vásár. Az előző években rendezett bikavásárok sikerétől ösztönözve, az aradvármegyei gazdasági egyesület és az aradi magy. kic. állattenyésztési körületi felügyelőség, február hó 27-én Aradon ismét tenyészbika- és üszövést rendez azért, hogy az aradvármegyei községek ebbeli szükségleteiket kedvezményes ár és fizetési feltételek mellett szerezhessék be. Erre a célra a honvéd huszár laktanya mögötti barakkot és istállókat kéri kölcsön az egylet február 24-től 5-6 napra.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 17.

Amire a vetések már régen várnak, ma megkapták; csak az a kérdés, hogy ezuttal tartós marad-e a hó, mert csak ez esetben volna hasznukra.

A gabonaüzlet irányzatában jelentősebb változás nem állott be.

Az alapirányzat szilárd.

Az árfolyamok némi hullámlás után oda-kerülnek, ahol állottak.

Elkelt a mai piacon:

900—1000 mm buza 11.50—60

500—600 mm. tengeri 6—6.05

Névleges jegyzés:

Rozs 10.50

Zab 7.30

Árpa 7.10

Az árak koronában 50 kilogrammonként értendők.

Budapesti áru- és értéktűzse.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 17.

Kevés forgalom. Amerika $\frac{1}{2}$ -el magasabb. Kevés kínálat, vételkedv jó, 20 ezer mm. 15 fillérral magasabb.

Az árak 50 kilónként számolva

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	12.84—12.85	12.87—12.88
Buza októberre	10.67—10.69	10.68—10.67
Zab áprilisra	8.36—8.37	8.36—8.37
Rozs áprilisra	11.32—11.33	11.30—11.31
Tengeri májusra	7.01—7.02	7.01—7.02

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	637.50
Magyar hitelrészvény	768.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 17. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 116—118 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 120—122 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 120—126 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslétszám: Január hó 14. napján volt készlet 22,497 darab, január 15. napján főlhajtatott 52 darab, január 15. napján elszállított 130 darab, január 16. napjára maradt készletben 22,419 darab. A hízott sertés üzlet irányzata: Nyugodt.

IDEGENEK ARADON.

— Január 17. —

Fehér Kereszt-szálloda. Br. Malcomes Ilona Csanádapáca. — Blayer Béla földbirtokos Dávaványa. — Blaboli Károly vaskereskedő Szabadka. — Niszlender Béla birtokos és családja Zsombolya. — Freiburger Sándor birtokos és neje Zsombolya. — Darvas Antal igazgató Zalatna. — Heimler Miksa tisztviselő Zalatna. — Kende Iván gazdasági Szénás. — Vlássák Emil főkönyvelő Ujvidék. — Ipolyi Fülöp igazgató Szolnok. — Zombori István és családja Hódmezővásárhely. — Erbnér József gazdálkodó Hódmezővásárhely. — Bérczi Sándor mérnök és neje Vágóújhely. — Lakatos Ilona és családja Nagyenyed. — Balog Odón főszámvevő Szombat hely. — Bodnár Bertalanné és családja Furlok. — Kronberger Ede kereskedő Nagyvárád. — Soós Vince zongoratanár Budapest. — Szilberman József kisbirtokos Temesvár. — Schaar Vilmos szállító Temesvár. — Urbán Sándor lelkész Gyöngyös. — Bérczi Ferenc lelkész Gyöngyös. — Farkas József vendéglős Kaposvár. — Pollák Sándor kereskedő Mezőtar. — Reck Ernő kereskedő Mezőtur. — Kalmar Béla vasúti hivatalnok Budapest. — Baek Károly háztulajdonos Budapest. — Pollák Klára háztulajdonos és fia Budapest. — Fürst Miksa utazó Budapest. — Ligeti János utazó Budapest. — Steiner Izidor utazó Budapest. — Vágó Jenő utazó Bécs. — Havas Miksa utazó Bécs. — Fleck Miksa utazó Bécs. — Schram Ede utazó Budapest.

Központi-szálloda. Koiss Géza kir. iparfelügyelő Budapest. — Oszvalt Akos kir. főfelügyelő Szeged. — Adorján Antal belügyminiszteri tanácsos Budapest. — Keller Ottó közp. igazgató Budapest. — Csiky Mihály birtokos Alváca. — Fáy Samu dr. orvos Temesvár. — Meerling József igazgató Borosbeses. — Brachfeld Géza gyáros Szeged. — Tausig Dávid fakereskedő Szeged. — Klein Lajos gyártisztviselő Hatvan. — Vajda Béla mérnök Budapest. — Csete Mihály birtokos Nagyszalonta. — Kristor Ferenc mérnök Medgyesegyháza. — Mahler Leó számvevő Tokaj. — Horváth Béla hivatalnok Szentes. — Lamanszky József magánzó Losonc. — Peil Arnold utazó Bécs. — Fischer Emil utazó Budapest. — Vajda Samu utazó Budapest. — Pick Emil utazó Budapest. — Waldman József utazó Budapest. — Koron Vince utazó Budapest. — Erényi József utazó Budapest. — Kohn Albert utazó Budapest. — Beck Dezső utazó Budapest. — Wiener Zsiga utazó Budapest. — Molnár Károly utazó Budapest. — Halbrich Arnold utazó Budapest. — Carp Izsák utazó Budapest. — Bonyhády Ede utazó Budapest. — Reich Lajos utazó Budapest. — Falk Antal utazó Debrecen. — Klein Odón utazó Budapest. — Krausz Antal utazó Budapest. — Franer Béla utazó Budapest. — Hauptman Zsiga utazó Budapest. — Bangar Béla utazó Budapest. — Rácz Lipót utazó Budapest. — Braun Jenő utazó Budapest. — Merkel Zoltán utazó Budapest. — Rusz Henrik utazó Budapest.

Vass-szálloda. Leitner Antal utazó Innsbruck. — Környei Laura tanítónő Medgyesbodzás. — Hun Lipót utazó Budapest. — Kolrusz Oszkár utazó Budapest. — Schönmann Lipót utazó Budapest. — Weigel Manó utazó Budapest. — Weisz Armin utazó Budapest. — Szegedy Jolán magánzó Paks. — Wertheimer J. utazó Pécs. — Gelbman Fülöp utazó Fehérvár. — Heinrich Ottó utazó Budapest. — Gaál János kereskedő Fiume. — Horovitz Jakab tanító Hódmezővásárhely. — Neugraschel Izrael kereskedő Eperjes.

Nemzeti Színház.

Szombat, 1908. évi január hó 18-án:

C, bérlet.

C, bérlet.

A kaméliás hölgy.

Dráma 3 felvonásban. Irta: Ij. Dumas Sándor. Fordította Szemere Attila

S Z E M É L Y E K:

Duval Armand Kesztyer Ede.	Az orvos	Fejér A.
Duval Georges Hunyadi J.	Gauthier M.	Kápolnai J.
Rieux Gaston Delli Lajos.	Nichette	H. Horváth J.
Itaint Gaudens Szathmári A.	Prudence	Be. öné.
Giray gróf Horti Sándor.	Nanine	Lászy Etel
Varville Artur Várnai Jenő.	Olympie	Zalay Margit

Kezdete este 7 és fél órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Ma szombaton, 1908. január hó 18-án

Műsor:

1. Feltételes örökség.
2. A hős tengerész.
3. Galambtündér.
4. Gyermektréfa.
5. Képek Afrikából.
6. A sors keze.
7. Félreismert tehetség.
8. Sportok Svédországban.

Előadás kezdete 6, 8 és fél, 8 és fél órakor.

Cukrászda.

Előadás alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik.

NYILTTER.*

Limbeck János és fia

első magy. kir. szah. érokokorsó-gyára és temetőrendező intézetéből.

Alólirottak fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett és felejtethetlen jó nő, édes anya, anyós, testvér, nagynya és rokon

FRITZ LÖRINCNÉ,
szül. Fuchs Jusztinának

f. évi január hó 16-án esteli $\frac{3}{4}$ órakor, életének 51-ik és boldog házasságuk 30-ik évében, rövid szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai január hó 17-én d. u. 4 órakor fognak az aradvármegyei közkörház halottas csarnokában rom. kath. szertartás szerint beszenteltetni és Német-Peregére szállítva, január 18-án d. u. 3 órakor újlagos beszentelés után a német-peregi temetőben örök nyugalomra tételni.

Arad, 1908. évi január hó 17-én.

Aldás emlékére!

Fritz Lörinc megyei törvénhatósági bizottsági tag, férje. Rizsnek Józsefné szül. Fritz Katalin, Bednás Józsefné szül. Fritz Mariska, Fritz János, Fritz Jusztina gyermekei. Weichart Heinrichné szül. Fuchs Karolin, Geppert Józsefné szül. Fuchs Mária. Fuchs János, Fuchs Rezső, Fuchs József, Fuchs Antal, Fuchs Lipót testvérei. Rizsnek József, Bednás József vejei. Fritz János és neje, Fritz József és neje, Szigmeth Alajos és neje, Ij. Szigmeth János és neje, Haunold János és neje, Szigmeth György sógor, sógornői és összes unokái.

687

Dr. Krenner Zoltán

ügyvédi irodáját

Luther Márton-tér 2. sz. alatt

Suciu házban, szemben a törvényszéki palotával 632

megnyitotta.

Ad 23397—1007.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a város tulajdonát képező teljes jókarban levő fürdőberendezés eladó.

A venni szándékozók felkérem, hogy a hivatalos órákban hivatalos helyiségemben felkeresni sziveskedjenek.

Arad, 1908. január hó 16.

Lőcs Rezső, s. k.
gazd. tanácsnok.

Magyar királyi Államvasutak Áll. főnökség.

258—1908 szám.

Arverezési hirdetmény.

Ezennel közhirre tételik, miszerint az üzletszabályzat 70. §-a értelmében elarusítandó: üres zsák, üres kosár, gyapjuhulladék, vasgerenda, vászon, bor, cukor, könyv, vascső, ingóság, pezső, varrógép, konkolyozógép, mogyorófarud stb. nyilvános elárverezése Arad állomásunkon lévő feladási raktárban 1908. évi január hó 22-én délelőtt 9 órakor tartatik meg, mely árverezésre a t. c. közönség ezenel meghívatik.

Az állomásfőnök:

Homonnay

Városi hirdetések.

225—1908. pm.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város 1905. és 1906. évi közuti zárszámadását Aradon a polgármesteri hivatalban 1908. évi január hó 14-től 1908. évi január hó 25-ig bezárólag terjedő 15 napi időtartamra közzemlére kiteszem azzal, hogy jogában áll azt bármely polgárnak betekinteni és észrevételét hivatalomban szóval vagy írásban előterjeszteni.

Aradon, 1908. évi január hó 13.

Varjassy,
polgármester.

199/908. kh.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a nagyméltóság földművelésügyi m. kir. minister tekintettel az idei mostoha termésre a szegényeknek a csálai erdőben a hulladék fának ingyen szedését engedélyezte.

Felhívom tehát mindazokat, akik ezen kedvezményben részesülni óhajtának, a kapitányi hivatalnál jelentkezzenek, hogy az ott kiállított igazolvány alapján a faszedésre a csálai m. kir. erdőgondnokságtól az engedélyt megkapják.

A hulladékfa szedésre az engedély hetenkint csak egy napra csütörtökre adatik ki.

Ezen kedvezményben azonban csak azok a szegények részesülnek, akik az utóbbi 3 év alatt erdei kihágást nem követtek el.

Arad, 1908. évi január hó 4-én.

Sarlot,
kapitány.

40376—1907. sz.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város vámszedésére vonatkozó engedély okiratának „Függelékét“ a nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi Ministernek 104863—1907. sz. a. kelt rendeleténél fogva ezennel a következőkben tesszük közzé:

II. Függelék.

Az Arad szab. kir. város részére kövezet vámszedési jog gyakorolhatására nézve az 1894. évi július hó 14-én 49155. sz. a. kelt kereskedelemügyi miniszteri rendelettel kiadott engedély okirathoz, illetve az 1900. évi október hó 23-án 72346. szám alatt kelt kereskedelemügyi miniszteri rendelet kapcsán kiadott „Függelék“hez:

A belügyminiszter ural egyetértőleg megengedem Arad szab. kir. város közönségének, hogy az általa a fentebbi Engedélyokirat illetve a fennebbi „Függelék“ alapján gyakorolt kövezetvámszedési jogot a „Függelék“ érvényességi időtartamának lejáratát napját követő naptól, azaz 1907. évi január hó 1-től számított hat éven át, tehát bezárólag 1912. évi december hó 31-ig, az említett Engedélyokiratban és „Függelék“ben megállapított feltételek szigorú betartása mellett és az ugyanazokban megállapított vámszabályzat alkalmazásával gyakorolhassa.

Budapest, 1907. évi december hó 28-án. A miniszter helyett Sztérynyi s. k. államtitkár, P. H.

A városi tanács.

Aradi ipartestület mint iparhatóság.

1908. szám.

Hirdetmény.

Az ipartestületi békéltető bizottság segéd tagjai választására 1908. január 19-ének d. e. 10 óráját az ipartestület helyiségebe kitézöm és a választás megejtésére az iparos segédeket meghívom.

Választói jog gyakorolhatásának igazolására a munkakönyv szolgál.

Választói névjegyzék az ipartestületben közzemlére kitétetett, a jegyzékből kimaradó segéd felvételét írásban kérelmezheti.

Arad, 1908. évi január hó 14. napján.

Dr. Varjassy Lajos,
iparhatósági biztos.

249/1908. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál megüresedett 2000 korona törzsfizetéssel és 400 korona lakbérilletményvel javadalmazott irodatiszti állásra pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni kívánókat, hogy az 1883. évi I. t. c. 19. §-ában meghatározott képzettséget igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám, 1908. évi február hó 4-ig bezárólag nyújtsák be.

A város szolgálatában nem álló pályázók egészségi állapotukat hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolni kötelesek.

Aradon, 1908. évi január hó 15.

Varjassy,
polgármester.

460—1908. sz.

Hirdetmény.

Az 1907. évi december hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírási jegyzék 7 darab ívét az állami jövedékről szóló 1899. XXV. t. c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1908. évi január hó 16-tól számított 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségél közzemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Kocsi Józsefné, Reiter Miklós, Türk Gyuláné, Gerbner Lázárné, Papp János, Kaiser Lipót, Stein Jakab, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségél észrevételeket.

Arad, 1908. évi január hó 10-én.

A városi tanács.

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Telefon 599.

385

Diamant Ferenc

elektrotechnikai üzlete

Arad Atzél Péter utca 2.,
a színház főbejáratával szemben, Bohus-udvarban.

Villanyvilágítási, erőátvitel, telefon és csengő berendezés és javításokat szakszerűen és legolcsóbban végzem. Gáz- és villanycaillárok legmodernebb kivitelben.

Továbbá Auerégők, hengerek, villanykörték, izzólámpaszekék, tulipánok, gyöngyrojtok, ernyők és szerelési anyagok legjobb minőségben gyári árakban kaphatók.

Könyvkötészetünkben
egy ügyes fiu
tanulónak

fizetéssel
felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Van szerencsénk a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy a mai naptól kezdve a konopi állomáson

I. osztályu bükk hasáb

I. „ tölgy dorong

I. „ bükk dorong

és tölgy hasáb fát

vaggon számra, valamint nagyobb mennyiségben a legjutányosabb árban szállítjuk. 377

Kádár, Braun és Böhm.

Megrendelések és bővebb felvilágosítással szolgál:

Kádár József Arad, Kossuth-utca 68. szám alatt.

Tápértékben leggazdagabb,

Hatásában felülmúlhatatlan

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Ára egy üvegnek 2 korona. 241

Fagydaganatok elmulasztására
Fagyviszketegség biztos megszüntetésére

kitünő hatásu szer a Hajós féle

FAGYBALZSAM.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLIN

használik. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fillér.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobailatok, üvegje 70 fillér.

„Never“ amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb övszer. 6 drb. egy eredeti ferdobozban 2 kor.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyászata és gyógygyógyászati laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a magyebáza! szamoa.

Földes Kelemen
orvosi laboratoriuma

Aradon, Deák Ferenc-utca.

Végez:

hugy, köpet, bélsár, gyomor-tartalom és hányadék, vér, koros folyadék-gyülemek, epe és húgykőképződmények, nem-i szervek váladékai, torok lepedék, ondtó, anyatej és kor-szövet-tani vizsgálatokat mér-sékelt díjazásért. 271

1278—1908.

Ujabbi felhívás
az adózó közönséghez.

Ismételve felhívjuk mindazokat, kik a III. oszt. kereset, vagyis az üzlet, ipar, vállalat, stb. adójára vonatkozó vallomásukat, a már közzétett határidőben be nem adták, hogy ezt a vallomásukat f. évi január hó 30-ig annyival inkább adják be, mert ellenkező esetben adójuk a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe alatt — hivatalból fog megállapítani.

Arad, 1908. évi január hó 14.

A városi tanács.

Az 1902. évi versaceki ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi mákói ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevellel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

ORGONA-ÉPÍTŐ MŰINTÉZET (villamos gémpre berend.)

TEMESVÁROTT.

Szállt kiűnő, leg-
ujabb rendszer szerint
készített

pneumatikus
orgonákat

bármily nagysá-
gban a legolcsóbb
árak mellett.

Javítások, átalakítá-
sok és hangolások át-
vétetnek, olcsón és ki-
tűnő szakértelemmel esz-
közöltenek. 361

Bővebbi felvilágosi-
tással és költségvetései-
szívesen szolgálok.

az 1896. évi kiállításon
A nagy millenniumi érem-
mel kitüntetve.

Köhögés!
Aki

szerezi az egészségét, meggátol a a
köhögést.
5245 közjegyzőleg hitelesített
bizonyítvány igazolja, hogy
feltétlen eredményes a

Kaiser-féle
mell-karamella

(A három fenyővel.)

használat. Orvosiilag ajánlva és meg-
vizsgálva köhögés, rekedtség
vagy katarrus, elnyálkásodás,
erős duhányzás folytán beá-
llott hurut és göresős köhögé-
sek ellen. 379

Csomagja 20 és 40 fillér, doboza 80 fillér.

Kapható: Gutori Földes Kelemen, Ma-
jós Árpád és Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Aradon, Zombory János
és a „Szent Háromság” gyógyszer-tá-
rban Új-Szent-Annán, Szokoly Sándor
„Iris” gyógyszer-tárban Lippa, Krausz
Elemér gyógyszer-tárban Glogovatz
és Tefert Károly gyógyszer-tárban
Ekleken.

Kávé klg. 105
Kávé klg. 110
Kávé klg. 120

nagyban és
kicsinyben kapható
Szabadság-tér,

volt 681

ROSENBERG és WEIS
bőrkereskedés. — Ugyanott
a bolthelyiség is kiadó.

Mozdonyvezető

Ügyes, józan, aki már erdei iparva ut-
nál működött,

azonnali belépésre kerestetik.

Teljesen felszerelt ajánlatok, fizetési
igények megjelölésével

Eissler J. és Testvérei

gőzfűrészes gonúnokságának

Batta, Krassó-Szörénymegye

küldendők.

664

BRAUN EDE tüzfifarakttára.

Ajánlja a n. é. közönségnek

Tüzfifa első osztályu bükk hasáb

„ „ „ cser hasáb

„ „ „ bükk dorong

„ „ „ tölgy dorong

valamint vagon számra is kaphatók.

Tisztelettel

BRAUN EDE.

375

Hosszu száru bőrkezttyü fehér, fekete és szines nagy raktár!

Leltárunk befejezése alkalmából!

Egyes cikkek, melyek a kirakatban poros vagy yyüröttek lettek, de
jó és használható állapotban rendkívül olcsó árban árusítjuk.

E leltári ár leszállítás csak e hó folyamán tart.

Női fehérnemű egyes darabbal.

Maradékok: Barchent, mosó és különösen finom 140 cm. széles fe-
kete és szines kelmék, blousok és aljakra használható.

Farsangi idényre!

Báli selyem kelmék.

Báli batiztek.

Báli costumök.

Báli belépök.

Báli hosszu keszttyük.

Báli legyezök.

Rosenblüh H. és Társa.

391

Hosszu száru bőrkezttyü fehér, fekete és szines nagy raktár!

Hosszu száru bőrkezttyü fehér, fekete és szines nagy raktár!

Hosszu száru bőrkezttyü fehér, fekete és szines nagy raktár!

APRÓ HIRDETÉSEK.

AKI

eladni kíván

butort,
songorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

bérbeadni kíván

bírtokot,
házat,
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

AKINEK

ismeretség híján

házasújszra,
nevelőre,
születvesztőre,
könyvelőre,
segédre,
ispárra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodászolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

AKI

trézseköt vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban érte, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Szalonnát,

zsírt, füstölt husokat és minden
hentesárut napi áron ajánl Garai
Károly Aradon, Boczkó-utca 2.
szám. 51

Jó karban lévő

kisebb pénzeszközök megvételre
kerestetik.

Toilette Moderne

a legjobb és legolcsóbb eredeti
francia divatlap füzeteként 1 kor.
20 fillérért kapható **Ingusz I. és
Fia** könyvkereskedésében Arad,
Weitzer János-utca. 201

Angyal-utca 20a. sz.

alatt egy szatócs üzlet lakással
együtt kiadó.

Szenzáció!

A könyvpiac igen érdekes két
ujdonsága

A Bűnös Budapest

és

„Nyomorultak,
Gazemberek“.

Írták:

Tábori Kornél hirlapíró és Szé-
kely Vladimír rendőrfogalmazó.

Ára kötetenként 1—1 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Üzlet kiadó.

Tökölly-tér 6. számú házban egy
sarok üzlethelyiség f. évi február
hó 1-től kiadó. Bővebbet ott a ház-
mesternél. 677

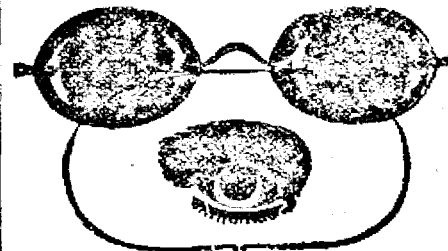
Ügyvédi irodába mint írnok
azonnali belépésre hajlandó vagyok.
Váradi Simon, Arad, Csernovits
Péter-utca 17. 678

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

óra és látszerész

Arad, Andrásy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két
évi jótállás mellett a legolcsóbb áron
Raktáron tart mindennemű színházi látsze-
veket a legkülömbözőbb kiállításban. leg-
finomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szem-
üvegek arany, ezüst, nickel és tekenő-
béka csont keretekben. legjobb üvegekkel
• Nagy raktár sűrűségi fokmérők-
ben, bor, must és szesz részére, to-
vábbá mindenféle hőmérők, minden-
nemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsüptetők or-
vosi rendellet szerint azonnal ké-
szítetnek.

Rongált dobozu

levélpapírokat minden elfogadható
árban árusítok ki. **Kerpel Izó**
könyv-, zenemű- és papírkereske-
dése, Arad. 212

Ügynököket

keres magas jutalék mellett egy
30 év óta fennálló elsőrendű
fa roletta gyár

C. Klemt, Braunau i. B.

az ő 6 szor kitüntetett, nap-
védő, védőfalak és roletta gyárt-
mányai terjesztéséhez. 597a

242 TELEFON 242

Villanycsengő

javitásokat

villanyvilágítási

bevezetéseket szaksze-
rűen eszközöl 261

Kalmár József

Arad, Salacz-utca 2.

ARADI IPAR- ÉS NÉPBANK.

Meghívás!

Az „Aradi Ipar- és Népbank“

részvényeseit

1908. évi február hó 2-án (vasárnap) d. e. 10 órakor az intézet I. emeleti
tanácstermében tartandó

XXXVIII. rendes évi közgyűlésére

ezennel tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1907. évi zárszámadások megvizsgálása s a mérleg megállapítása, valamint a tiszta nyereség felosztása és a felmentvények megadása iránti határozathozatal.
3. Egy igazgató választmányi tag választása 2 évre.
4. Esetleges indítványok.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 69. §-a értelmében részvényeiket f. évi február hó 1-ig az intézet pénztáránál elismervény ellenében letenni sziveskedjenek.

Az alapszabályok 68. §-a értelmében szavazatképes részvényesnek csak az tekintendő, kinek részvénye a közgyűlés megtartása előtt legalább 3 hóval az intézeti részvénykönyvben saját nevére beiktatva van.

Szalay Károly,

elnök-igazgató.

Aradi Első Takarékpénztár.

Vagyon.

Mérleg-számla 1907. évről.

Teher.

	Összeg					Összeg			
	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Pénztár-készlet			1.062,670	88	Részvénytőke	1.500,000			
Váltó-tárca			16.836,719	12	Tartalék alap	2.000,000			
Jelzálog kölcsönök			3.926,431	05	Külön tartalék-alap	1.103,503	09		
Amortisationalis záloglevél-kölcsönök			3.649,474	67	Értékpapir árfolyam különbözeti tar-				
Előlegek értékpapírokra... ..			76,787		talék-alap	125,738	43		
Folyó számlai előlegek értékpapi-			3.770,021	22	Házérték csökkenési tartalék-alap	45,620	88		
rokra és bekebelezett kötvényekre					Nyugdíj-alap	310,000		5.084,862	40
Előlegek árukra			203,281	93	Betétek	13.805,793	58		
Más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék			475,723	58	Betétek folyó- és check-számlán ...	2.335,181	25	16.140,974	83
Tulajdon ingatlanok:					Magyar takarékpénztárak központi				
Deák Ferenc-utcai 42. sz. ház... ..	307,758	32			jelzálogbankjára átruházott jelzá-			1.440,205	91
Atzél Péter-utcai 1. sz. ház	240,000		547,758	32	log kölcsönök			6.912,635	21
Tulajdon állam- és értékpapírok:					Visszleszámított váltók			2.461,243	71
120 drb. Aradi és Csanádi			21,000		Hitelezők			24,606	87
egyesült vasuti részv. à K. 200.—					Hátralékos tőke kamat-adó			214,284	04
282 drb. Aradi vízvezetési			36,660		Előre felvett kamatok				
művek rtgi részv. ... " 130.—					Nyereség egyenleg:				
60 drb. Magyar tp. közp.			60,000		Elővitel 1906. évről	40,000			
jelzgbank részv. ... " 1000.—					1907. évi tiszta nyereség	472,219	62	512,219	62
100 drb. Magyar pénzünt.			100,000						
közp. hitelbank részv. " 1000.—									
1.408,800 K. n. é. 4 ^o / ₁₀₀ Magy.			1.309,719						
koronajáradék ... " 98.—									
286,400 K. n. é. 4 ¹ / ₁₀₀ Magy.			286,400						
tp. közp. jelz. bank zlevél " 100.—									
100,000 K. n. é. 4 ¹ / ₁₀₀ Hazai			98,000						
bank rtgi kam. kötvény " 98.—									
30,000 K. n. é. 4 ¹ / ₁₀₀ Egyes.			29,100						
bpesti fõv. tp. záloglevél " 97.—									
Különféle záloglevelek és sorsjegyek			42,543	1.986,422					
Nyugdíjalap értékpapirjai:									
100 drb. Aradi első tkpénztári részv.				211,570					
Leltár álladék	17,577	69							
leírás	2,577	69	15,000						
Hátralékos kamatok			29,172	82					
			32.791,032	59				32.791,032	59

Aradon, 1907. évi december hó 31-én.

Ottenberg Tivadar, s. k.
vezérigazgató.

Eckhart Ede, s. k.
titkár és cégvezető.

Laczay Gyula, s. k.
főkönyvelő.

Andrényi, s. k. **Domány**, s. k.
igazgató. igazgató.

Hánn, s. k. **Parecz**, s. k.
igazgató. igazgató.

Schuster, s. k. **Tedeschi**, s. k.
igazgató. igazgató.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a leltárakkal összeegyeztettük és mindent helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtunk. — Aradon, 1908. évi január hó 9-én.

Braun Mór, s. k.
fel. biz. tag.

Dániel Kálmán, s. k.
fel. biz. elnök.

Maresch Gyula, s. k.
fel. biz. tag.

Az „Aradi Első Takarékpénztár“ 67-ik rendes évi közgyűléséhez intézett felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt Közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 195. §-ában és az intézeti szabályokban megállapított kötelességünknek megfelelőleg a lefolyt 1907-ik üzletévre vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben betervezni.

Az intézeti ügykezelést a lefolyt 1907. év folyamán rendszeresen ellenőriztük s az ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában példás rend és teljes pontosság uralkodik.

1907. évi december hó 31-én megkezdtük a vagyonnak leltári felvételét, mely behatóan és lelkiismeretesen teljesített eljárásunk folytán azon meggyőződést szereztük, hogy a mérleg-számlára felvezetett értékek megvannak és szabályszerűen kezeltetnek.

Az igazgatóság által elének terjesztett 1907. évi mérleget, valamint a veszteség- és nyereség számlát, a kifogástalanul vezetett és szabályszerűen lezárt könyvek, továbbá az általunk tételenként megvizsgált kimutatások, leltárak, zárszámadások és a kapcsolatos okmányok alapján helyesnek és mindenben a valóban megfelelőnek találtuk.

Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak betervezett jelentésében az 512,219 korona 62 fillér tiszta nyereség hováfordítása iránti javaslatát.

Az előadottak alapján tisztelettel kérjük a t. közgyűlést, hogy a lefolyt 1907-ik üzletévre nézve úgy az igazgatóságnak, valamint az alólirt felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1908. évi január hó 9-én.

A felügyelő-bizottsági.

Braun Mór, s. k.
fel. biz. tag.

Dániel Kálmán, s. k.
fel. biz. elnök.

Maresch Gyula, s. k.
fel. biz. tag.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyárának festékével.